पाठक र ग्राहकको सुविधाको लागि अभियान साप्ताहिक वेवसाइडमा पनि
www.abhiyanweekly.com

अभियान साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY
Email: abhiyan.weekly@yahoo.com

वर्ष : ३१ | अङ्क : ३७ | २०७१ वैशाख ५ गते शुक्रबार (Apr. 18, 2014) | मूल्य रू. १०/-

क्यासिनोलाई १५ लाखको १५ दिन

काठमाडौं । एमालेका पर्यटन मन्त्रीले ४ पटक थपिसकेको म्याद १५ दिन थपिदिएपछि एमालेभित्रै चर्चा छ, १५ लाखको १५ दिन । ३ अर्ब रूपैयाँ बक्यौता राजस्व नबुझाएका क्यासिनोहरूले आफूले भनेजस्तो नरम कानुन र छुट लिन गरेको अटेरीलाई सुशील सरकारले वास्ता गरेन । क्यासिनोका तर्फबाट एमाले पार्टीलाई १५ लाख चन्दा चढाएपछि एमालेको आदेश अनुसार चैत २७ गतेको क्याबिनेटले १५ दिन म्याद थपिदएको छ । अब भने १० क्यासिनोहरू राजस्व बुझाएर नियमित हुने तरखरमा लागेका छन् । कानुनको धोती लगाउने क्यासिनोहरू (बाँकी अन्तिम पेजमा)

ठूला नेतालाई अदालत पुऱ्याउने प्रतिस्पर्धा

काठमाडौं । कृष्णप्रसाद अधिकारी हत्याकाण्डका अभियुक्त माथि सरकारले चितवन अदालतमा मुद्दा दायर गरेपछि 'आगो' भएको एमाओवादी अध्यक्ष र नेताहरू २०३० सालको प्लेन अपहरण काण्डमा प्रधानमन्त्री सुशील कोइरालालाई अन्तर्राष्ट्रिय अदालतमा मुद्दा हाल्ने तरखरमा जुटेका छन् । एमाओवादीका अनुसार झापा हत्याकाण्डका हत्यारा एमालेलाई पछि छाडिन्न, राजा र राजावादीलाई पनि

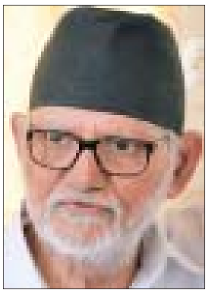

अन्तर्राष्ट्रिय अदालतमा उभ्याइने छ ।

३ वर्षअघि काभ्रेमा कार्यकर्तासँग हामीलाई हेगमा उभ्याउने षड्यन्त्र भइरहेछ भन्ने अध्यक्ष प्रचण्ड यतिबेला नराम्ररी फस्किन पुगेका छन् । कृष्णप्रसाद अधिकारीको हत्या मात्र होइन द्वन्द्वकालीन कुनै पनि गम्भीर अपराधमा क्षमादान दिन सकिन्न भनेर राष्ट्रसंघीय मानअधिकार (बाँकी अन्तिम पेजमा)

अब ०४७ को संविधान

काठमाडौं । नेकपा-माओवादीका सचिव देव गुरूङले ०४७ सालको संविधान ब्यूँताउन योजनाबद्ध रूपमा काम भइरहेको आरोप लगाएका छन् । संविधानसभाले संविधन बनाउनै सक्दैन भन्ने नेकपा-माओवादीले राजनीतिकसभा अथवा गोलमेच सम्मेलको माग गरिरहेको छ । तर सुशील सरकार मनोनित हुने २६ सिट दिएर नेकपा-माओवादीलाई संविधानसभामा आउन आग्रह गरिहरेको छ । यस सम्बन्धमा नेकपा-माओवादीले 'हामीलाई हक चाहिन्छ, भीख चाहिँदैन' भनेर सरकारलाई जवाफ दिइसकेको छ । (बाँकी अन्तिम पेजमा)

लोकसेवाले सहमति नदिएपछि गृहमन्त्री रूष्ट

अभियान संवाददाता

काठमाडौं । लोकसेवा आयोगले नेपाल प्रहरी नियमावली २०७० लाई संशोधन गर्न सहमति दिन अस्वीकार गरेपछि नेपाल प्रहरीमा रिक्त रहेको एआईजी बढुवामा ढिलाइ हुने भएको छ । हाल नेपाल प्रहरीमा ७ जना डिआईजी पद करिब ७ महनिादेखि रिक्त रहँदै आएको छ । नेपाल प्रहरीमा आईजी र एआईजी दुवै पद विशिष्ठ श्रेणीका रहेका छन् । अहिले एआईजी पद बढुवमा दुवै पद विशिष्ट श्रेणीका रहेका हुनाले पनि बढुवामा अवरोध सिर्जना भएको हो ।

केही दिन पहिला नै गृहमन्त्रालयका सहसचिव एकनारायण अर्याल डिआईजी रमेशशेखर बज्राचार्य, प्रहरी शाखाका उपसचिव प्रदीपराज कँडेल र कानुन शाखाका उपसचिव सूर्यवंश कँडेल रहेको समितिले प्रस्तावित नियमावली संशोधन र थपघट गरेर गृहमन्त्रीलाई बुझाएको थियो । स्रोतका अनुसार मन्त्रिपरिषद्मा थन्किएर रहेको नियमावलीमा प्रहरी उच्च अधिकारीको बढुवा गर्दा गृहसचिवको अध्यक्षतामा प्रहरी महानिरीक्षक (आईजी) सदस्य रहेको समितिले सिफारिस गर्नुपर्ने व्यवसथा गरेपछि राजनीतिक चलखेल गर्न नपाइने भएको हुनाले उक्त प्रावधानलाई हटाई संशोधन गर्न लोकसेवा आयोगसँग माग गरिएकोमा लोकसेवा आयोगले एक पटक सहमति दिएपछि फेरि सहमति दिइरहनु नपर्ने भन्दै सहमति दिन अस्वीकार गरेको छ । हाल गृहमन्त्री बामदेव गौतमको दबाबमा नियमावली संशोधन गर्ने आधार भनेर विशिष्ट श्रेणीका प्रहरीका उच्चपदमा बढुवा गर्न अर्को विशिष्ट श्रेणीकै आईजीपीको सिफारिस उचित नहुने तर्क दिएपनि त्यसको पछाडि

(बाँकी अन्तिम पेजमा)

मत किनेर सबैभन्दा ठूलो पार्टी भएको आरोप

अभियान संवाददाता

काठमाडौं । नेकपा एमालेका अध्यक्ष झलनाथ खनालले संविधानसभाको दोस्रो निर्वाचन सम्पन्न भएको झण्डै ५ महिना पछि नेपली कांग्रेसले नेकपा-माआवादीको मत किनेर संविधानसभा व्यवस्थापिका संसदमा सबैभन्दा ठूलो पार्टी भएको गम्भीर आरोप लगाएका छन् । अध्यक्ष खनालले उक्त आरोप पार्टीको भातृ संगठन प्रेस चौतारी नेपालद्वारा आयोजित कार्यक्रममा लगाएका हुन् । प्रेस चौतारीले आयोजना गरेको राष्ट्रिय भेलालाई सम्बोधन गर्दै अध्यक्ष खनालले आफ्नो पार्टीले एकसय १८ स्थान जित्ने निश्चित हुँदाहुँदै नेपाली कांग्रेसले नेकपा-माओवादीका कार्यकर्तालाई पैसा दिएर मत किनेको आरोप लगाउँदै नेकपा-माओवादीले कित एमाओवादीलाई भोट दिनुपर्थ्यो कित बहिष्कारै गर्नुपर्थ्यो, कित नेकपा एमालेलाई मत दिनुपर्थ्यो । तर त्यसो भएन, उसले बहिष्कारका नाममा नेपाली कांग्रेसलाई भोट दिएर ठूलो पार्टी बनाइदिनु त्यो सिधै नेकपा-माओवादीको गल्ती र कम्युनिष्ट विचारधारा विरूद्धको कार्य हो भन्दै कांग्रेसलाई भोट किनेको र नेकपा-माओवादीलाई भोट बेचेको गम्भीर आरोप लगाएका हुनाले अब कांग्रेस-नेकपा-माओवादीले त्यसको जवाफ दिनै पर्ने भएको छ ।

नेपाल पत्रकार महासंघको यही वैशाख २० र २१ गते हुने चुनावमा

(बाँकी अन्तिम पेजमा)

दलहरूद्वारा आफ्नै प्रतिबद्धता उल्लंघन

काठमाडौं । संविधानसभाको दोस्रो निर्वाचनमा जाँदा प्रायः सबै दलहरूले एक वर्षभित्रमा संविधान निर्माण गरिसक्ने र ६ महिनाभित्रमा स्थानीय निकायको निर्वाचन गराउने प्रतिबद्धता जनाए पनि अहिले दलहरूले त्यो प्रतिबद्धता बिर्सिन थालेका छन् । एमाओवादी संविधानसभामा तेस्रो दलमा खुम्चिन बाध्य भएपछि एमाओवादीले स्थानीय निकायको निर्वाचन नयाँ संविधान निर्माण भएपछि भन्न थालेको हुनाले स्थानीय निकायको निर्वाचन अहिले असम्भव देखिए पनि कांग्रेस-एमालेको संयुक्त सरकारका मन्त्रीहरू भने स्थानीय निकायको निवाचनको डंक पिटिरहेका छन् ।

संविधानसभा/व्यवस्थापिका संसदमा सरकारबाट मनोनित हुने २६ सभासदको मनोनयन नभएपछि संविधानसभा नै अपूर्ण रहेको अवस्थामा सरकारले दलहरूबीच सहमति गरी संविधान अनुसार मनोनित गर्ने व्यवस्था गर्न नसक्नु सुशील कोइराला नेतृत्वको सरकारको असफलता र नालायकीपन बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन । (बाँकी अन्तिम पेजमा)

ओली आउँदा माधव सतर्क

काठमाडौं । 'अब म आर्थिक क्रान्ति गर्छु, एमालेलाई सहि नेतृत्व दिन्छु' भनेर मच्चिरहेका एमाले वरिष्ठ नेता माधव नेपाल फागुन १८ गते उपचारका लागि भारत गएका नेता केपी ओली वैशाख ३ गते काठमाडौं अवतरण गर्नासाथ एकाएक थच्चिन पुगेका छन् । एमालेको जेठ २४ गतेदेखि अधिवेशन हुँदैछ र केपी ओली भावी अध्यक्ष भनेर झलनाथ खनाल-माधव नेपाल इतरका एमालेले एक भएर अहिले नै घोषणा गरिसकेका छन् । संसदीय दलको नेताको चुनावमा पार्टी अध्यक्षलाई मात दिएका (बाँकी अन्तिम पेजमा)

उच्चस्तरीय राजनीतिक समिति र भूमिगत गिरोह

काठमाडौं । सत्ताधारी दुवै दल नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमालेले उच्चस्तरीय राजनीतिक समितिको आवश्यकता नभएको निष्कर्ष निकालेका छन् । सत्ताधारी दलको संयुक्त बैठले उक्त निष्कर्ष निकालेर संविधानसभाको संवैधानिक राजनीतिक संवाद तथा सहमति समितिले सबै विवाद मिलाउन सक्ने भएको हुनाले संविधानसभा बाहिर कुनै पनि किसिमको समिति नचाहिने निष्कर्ष निकालेका हुन् । दुई दलले संवैधानिक राजनीतिक संवाद तथा सहमति समितिको जिम्मेवारी लिन एमाओवादी अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाललाई आग्रह समेत गरेका छन् ।

अर्कोतर्फ एमाओवादीले भने कांग्रेस, एमालेको प्रस्ताव ठाडै अस्वीकार गरेको छ । कांग्रेस-एमालेले उच्चस्तरीय राजनीतिक समितिको आवश्यकता नरहेको निष्कर्ष निकालेपछि कांग्रेस-एमालेप्रति एमाओवादी रूष्ट बनेको छ । एमाओवादीले भने उच्चस्तरीय राजनीतिक समिति गठन गरेर त्यसको अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाललाई दिनुपर्छ भन्ने माग गर्दै आएको छ भने संवैधानिक राजनीतिक संवाद तथा सहमति समितिको जिम्मेवारी डा.बाबुराम भट्टराईलाई दिनुपर्ने माग गरेको छ । संवैधानिक राजनीतिक संवाद तथा सहमति समितिमा सबै दलका शीर्ष नेताहरू रहेका हुनाले उक्त समितिले नै सबै समस्याको समाधान गर्न सक्ने भएको हुनाले संविधानसभा बाहिर कुनै समिति गठन गर्न नहुने पक्षमा अधिकांश दलहरू रहेपनि एमाओवादी भने उच्चस्तरीय राजनीतिक समितिकै अडानमा रहेको हुनाले संविधानसभा/व्यवस्थापिका संसदमा रहेका संविधानसभाका ५ र व्यवस्थापिका संसदका ११ वटा समितिले

(बाँकी अन्तिम पेजमा)

पढ्थ्यौं हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरू ध्वस्त पारे समाज ।

मर्‍यौ ज्यूँदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरेर पनि जस्ले सम्झियो देशको माटो ।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौं ।

– *अभियानवाणी*

अभियान
साप्ताहिक

सम्पादकीय

उच्चस्तरीय संयन्त्र औचित्य हिन

नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमालेले उच्चस्तरी राजनीतिक समिति आवश्यक नरहेको निष्कर्ष निकालेपछि प्रमुख प्रतिपक्षी दल एमाओवादी कांग्रेस-एमालेप्रति निकै रुष्ट बनेको छ । दुई सत्ताधारी दलहरुको बैठकले संविधनसभा बाहिर कुनै पनि समिति आवश्यक नभएको भन्दै सबै समस्याहरुको समाधान संवैधानिक राजनीतिक संवाद तथा सहमति समितिले गर्न सक्ने भएको हुनाले उच्चस्तरीय राजनीतिक समिति आवश्यक नरहेको निष्कर्ष निकालेपछि एमाओवादी सत्ताधारी दलहरुसँग रुष्ट बनेको हो ।

नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमालेले एमाओवादीका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाललाई संवैधानिक राजनीतिक संवाद तथा सहमति समितिको जिम्मेवारी लिन प्रस्ताव गरेपनि एमाओवादीले त्यसलाई ठाडै अस्वीकार गरेको छ । एमाओवादीले उच्चस्तरीय राजनीतिक समिति गठन गरेर त्यो समितिको स्थायी अध्यक्षमा पुष्पकमल दाहाललाई राख्नु पर्ने र संवैधानिक राजनीतिक संवाद तथा सहमति समितिको अध्यक्षमा एमाओवादी वरिष्ठ नेता ड.बाबुराम भट्टराईलाई दिनु पर्ने माग गर्दै आएको छ । संविधानसभामा रहेका अधिकांश दलहरुले संविधानसभा बाहिर कुनै पनि समितिहरु गठन गरिनु हुँदैन भन्दै सबै समस्याको समाधान संसदबाटै खोजिनु पर्ने बताइरहेका बेला एमाओवादीले मात्र संविधानसभा बाहिर गएर उच्चस्तरीय राजनीतिक समितिको गठन हुनुपर्ने माग गर्नुले उ अलिहे पनि सत्ताको भागवण्डा गर्न चाहिरहेको छ भन्ने प्रमाणित भएको छ । संवैधानिक राजनीतिक संवाद तथा सहमति समितिमा सबै दलका शीर्ष नेताहरु रहने भएका हुनाले विवादित सबै विषयहरु त्यही समितिबाट निष्कर्षमा पुग्ने भएको हुनाले अब कुनै खालको उच्चस्तरीय राजनीतिक समितिको आवश्यकता पर्दैन ।

तत्कालिन प्रधानन्यायाधीश खिलराज रेग्मीको नेतृत्वमा सरकार गठन हुँदा सरकारलाई सहयोग गर्न भनेर उच्चस्तरीय राजनीतिक संयन्त्र बनाइएको थियो । त्यसबेला एमाओवादी, कांग्रेस, एमाले र केही मधेसवादी दलहरुको मोर्चा मिलेर चार दलीय उच्चस्तरीय राजनीतिक संयन्त्र बनाइएको र महिनैपिच्छे त्यसको अध्यक्षता पालोपालो गरी चार दलले गर्ने गरेका र त्यहींबाट राजनीतिक मुद्दाहरुको निर्णय हुने गरेको भएपनि अहिले निर्वाचित सरकार गठन भएको छ । संविधानसभाको गठनपछि समीकरण फेरिएको छ । एमाओवादी पहिलो ठूलो दलबाट तेस्रो दलमा खुम्चिन पुगेको छ । जनताले दलहरुलाई आ-आफ्नो साइजमा बस्न आदेश दिएपछि फेरि अनेक प्रकारका बखेडा निकालेर उच्चस्तरीय राजनीतिक संयन्त्र बनाउनु पर्ने माग गर्नु र त्यसको अध्यक्ष पनि स्थायी रुपमै आफैं हुनुपर्छ भन्ने एमाओवादी अध्यक्ष दाहालको नियत नै खराब हो । जननिर्वाचित सरकार मुलुकमा भएको बेला त्यस्तो सरकारलाई दबाब दिन र सरकारलाई आफ्नो प्रभावमा राख्नैका लागि उच्चस्तरीय राजनीतिक समितिको माग गर्नु सूर्यबहादुर थापाले भन्ने गरेको भूमिगत गिरोहले सरकार सञ्चालन गर्न खोज्नु बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन ।

जनताले संविधान निर्माण गर्नका लागि दलहरुलाई आदेश दिएर संविधानसभामा पठाएका छन् । दुई ठूला दलले सरकार निर्माण गरेका हुनाले तेस्रो ठूलो दल एमाओवादीले प्रमुख प्रतिपक्षीको भूमिका जिम्मेवारी पूर्वक निभाउनुको सट्टा फेरि उच्चस्तरीयर राजनीतिक समितिको बखेडा निकाल्नु एमाओवादीको नियत के ? संविधानसभाको पहिलो दायित्व र कर्तब्य भनेको संविधान निर्माण गर्नु नै हो । संविधानसभाको दोस्रो निर्वाचनका लागि जनता कहाँ जाँदा प्रायः बसै दलहरुले एक वर्षभित्रमा संविधान निर्माण गर्ने र ६ महिनाभित्रमा स्थानीय निकायको निर्वाचन गर्ने प्रतिबद्धता जनाएका थिए । एमाओवादीले आफ्नो चुनावी घोषणा पत्रमा पनि त्यही प्रतिवद्धता जनाएको भएपनि उ चुनावमा तेस्रो दलमा खुम्चिन बाध्य भएपछि अहिले आफ्नै चुनावी घोषणा पत्र विरुद्ध स्थानीय निकायको चुनाव नयाँ संविधान निर्माण भएपछि मात्र भन्न थालेको र स्थानीय निकायको चुनाव नगराउन सरकारलाई दबाब दिइरहेको हुनाले पनि एमाओवादीको नियत माथि शंका गर्ने ठाउँ जन्मिएको छ । आफूले चुनाव हार्दैमा किन स्थानीय निकायको चुनाव नगराउने । के फेरि चुनाव हारिने डर त एमाओवादीलाई छैन ?

उच्चस्तरीय राजनीतिक समिति गठन भएमा त्यसको अध्यक्षको नाताले पुष्पकमल दाहाल सधैं पावर सेन्टरमै रहने प्रष्ट छ । उनले सरकारलाई आदेश र निर्देशन समेत दिन सक्ने भएको हुनाले उनी प्रधानमन्त्रीभन्दा पावरफुल हुनाले संविधानसभाले परिकल्पना नगरेको र संविधानले नदेखेको र नजानेको उच्चस्तरीय राजनीतिक संयन्त्रको आवश्यकता अहिले छैन । हिजो निर्वाचित र जनप्रतिनिधि विहीन सरकार रहेको अवस्थामा राजनीतिक निर्णय गर्न उच्चस्तरीय राजनीतिक समिति आवश्यक भएपनि अहिले निर्वाचित सरकार भएको हुनाले त्यसलाई नियन्त्रण र निर्देशन गर्ने संयन्त्रको आवश्यकता नभएको हामीले ठहर गरेका छौं ।

कति कुमार लामाहरू जन्माउने ?

देवेन्द्र चुडाल

संविधानसभाको दोस्रो निर्वाचन सम्पन्न भएको पाँच महिना बितिसक्दा पनि ठूला भनिएका दलहरू कांग्रेस, एमाले र एमाओवादीबीच संविधान निर्माणमा सहमति हुन नसकेको हुनाले यिनै ठूला दलले जनतासामु एक वर्षभित्रमा संविधान निर्माण गर्ने प्रतिबद्धता जनाएका भएपनि अहिलेको अवस्था हेर्दा एक वर्षभित्रमा संविधान निर्माण हुन सक्ने सम्भावना ज्यादै न्यून देखिएको छ । पछिल्लो समयमा राजनीतिक दलहरू बीच बढेको तिक्तताले गर्दा संविधान निर्माणलाई नै अवरोध पुग्न सक्ने अवस्था सिर्जना भएको छ । दलहरूको अकर्मण्यता र नालयाकीपनले गर्दा पहिलो संविधानसभाले समेत संविधान निर्माण गर्न सकेन । अहिले फेरि त्यस्तै अवस्था देखिनु नेपाल र नेपाली जनताको लागि दुभार्ग्यको विषय बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन । पहिलो संविधानसभामा उपस्थित भएका दलहरूको आकारमा केही परिवर्तन भएपनि अहिले पनि तिनै त्यसैबेलाका ठूला भनिएका दलहरूको हैकम संविधानसभामा चलेको छ । हिजो सबैभन्दा ठूलो दल भएको एमाओवादी अहिले तेस्रो दलमा खुम्चिन पुगेपछि उसले अनेक बहानाबाजी गर्दै संविधान निर्माणको कार्यलाई अवरोध पुऱ्याउन सक्नेतर्फ कांग्रेस, एमाले सजग भएर अघि नबढ्ने हो र बहुमतीय वा बहुमतका अहंकारलाई नै पाल्ने हो भने एक वर्षभित्रमा होइन, पाँच वर्षभित्रमा पनि संविधान निर्माण हुन सक्दैन ।

हिजोको एमाओवादी आज रहने । आफ्नै पार्टीबाट विभाजित भएर गठन भएको नेकपा-माओवादीलाई संविधानसभाको दोस्रो निर्वाचन हुनुभन्दा अगाडि एमाओवादीले स्वीकार गरी उसलाई पार्टीको रूपमा स्वीकार गरेको भए संविधानसभाको आकारमा निश्चय पनि परिवर्तन आउन सक्थ्यो । सर्वोच्च आदलतका तत्कालिन प्रधानन्यायाधीश खिलराज रेग्मी नेतृत्वको सरकारले गराएको चुनावलाई एमाओवादीले सहर्ष स्वीकार गर्नुको बदला सरकारी संयन्त्र नै लागेर आफ्नो पार्टीलाई हराएको आरोप रेग्मीलाई सरकार प्रमुख बनाउने पार्टी कै अध्यक्ष र नेताहरूबाट लगाइनुले एमाओवादीमाथि शंका गर्ने प्रशस्त आधारहरू देखिएका छन् । एमाओवादीको हेटौंडामा सम्पन्न भएको महाधिवेशनबाटै निर्णय गरेर सर्वोच्च अदालतका तत्कालीन प्रधानन्यायाधीश खिलराज रेग्मीलाई अन्तरिम चुनावी सरकारको नेतृत्व दिने निर्णय स्वयं एमओवादीले गरेका र त्यस बेला कांग्रेस, एमालेले बाध्य भएर रेग्मीलाई सरकार प्रमुखको रूपमा स्वीकार गरेका थिए । रेग्मीलाई सरकार प्रमुख बनाउने निर्णयको कांग्रेस, एमालेले विरोध गरेका भए पनि एमाओवादी अध्यक्षसहितका अन्य नेताहरूले चुनाव स्वच्छ, निष्पक्ष र धाँधलीरहित गराउन भन्दै आफ्नो निर्णय स्वीकार गर्न कांग्रेस, एमलेलाई बाध्य पारेका थिए । जब जनताले एमाओवादीलाई तेस्रो दलमा खुम्चिन बाध्य पारे अनि त्यसबेला एमाओवादीले धाँधलीको आरोप लगायो । के त्यो राजनीतिक चरित्र थियो त ?

मंसिर ४ गते चुनाव सम्पन्न भएको एक घण्टा नबित्तै एमाओवादी अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले संविधानसभाको चुनाव निष्पक्ष, स्वतन्त्र र धाँधलीरहित सम्पन्न भएको भन्दै रेग्मी सरकार, निर्वाचन आयोग, सुरक्षाकर्मी र सम्पूर्ण नेपाली जनतालाई धन्यवाद दिएका थिए । तर निर्वाचन परिणाम आउने क्रम सुरू हुनासाथ मध्यरातमा एमाओवादी अध्यक्ष दाहालले प्रेस वक्तव्य नै जारी गरेर चुनावमा धाँधली भएको भन्दै परिणाम स्वीकर नगर्ने उद्घोष गर्नुले एमाओवादी आफूले जितेमा ठीक हारेमा बेठिक भन्दै राजनीतिक चरित्र देखाउन नसक्ने पार्टीका रूपमा विकसित भएको प्रष्ट हुँदैन र ?

राजनीतिक दलले चुनावमा गइसकेपछि हार जितलाई सहजरूपमा स्वीकार गर्दै जनताको आदेशलाई कदर गर्नै पर्छ । एक पटक चुनाव हार्दैमा सधैंभरीका लागि हारिन्छ भन्ने मानसिकताबाट राजनीतिक दल र त्यसका नेताहरू माथि उठेको खण्डमा हारजितलाई सहज रूपमा ग्रहण गर्न सकिन्छ । जनता कसैका पेवा र दास होइनन्, कसैले भन्ने वित्तिकै उनीहरूलाई नै मत दिउन । उनीहरूले आफ्ना दैनिक जीवनमा आउन सक्ने समस्या र भेटघाटमा पहुचलाई समेत मध्यनजन गर्दै मतदान गर्ने गरेको नेपालको पछिल्लो चुनावी परिणामले देखाएको छ । चुनाव जितेपछि जिल्ला, गाउँ र आफ्नो क्षेत्रमा नजाने र काठमाडौंमै बसेर मोजमस्ती गर्दै जनतालाई बिर्सने, अनि कामाउ धन्दामा लग्ने व्यक्तिहरू यसपालीको चुनावमा बढारिएका छन् । मधेसी जनतालाई सत्तामा पुग्ने भऱ्याङ बनाउँदै आएका मधेसवादी दलहरूलाई समेत हारको पीडा भोग्न बाध्य जनताले नै बनाइदिएका छन् । पहिलो संविधानसभाको चुनावमा तीनवटा मात्र मधेसवादी दलहरू जनतासामु गएकोमा उनीहरू दोस्रो संविधानसभाको चुनावमा आइपुग्दा झण्डै डेढ दर्जन दलहरू भए, आखिरी किन ? मधेसवादी दलहरूले पहिलो संविधानसभामा रहँदा व्यक्तिगत स्वार्थ र कमाउ धन्दाकै लागि पार्टी विभाजन गर्दै १/२ जना सभासद् लिएर बसेका व्यक्तिहरू समेतले कमाउ मन्त्रालय लिन सफल भए, तर मधेसी जनताले के पाए त ? यसको जवाफ मधेसवादी दलहरूले मधेसी जनतालाई नदिइकनै उनीहरू चुनावमा होमिएका हुनाले उनीहरूको नराम्रो पराजय भएको सत्य वास्तविकता हो । पहिलो संविधानसभामा मधेसवादी दलरूलाई विभाजित गराउन एमाओवादी नेतृत्व नै लाग्यो, मधेशवादी दलहरू विभाजित भए, त्यसको फाइदा एमाओवादी र मधेसवादी दलहरूले उठाए पनि एमाओवादकि लागि त्यो अभिसाप नै बन्यो र आफ्नै दल विभाजित भएर नेकपा-माओवादी पार्टी बन्यो । तर एमाओवादीले आफैंबाट विभाजित भएर गठन भएको नेकपा-माओवादीलाई पार्टी स्वीकार गर्नसम्म सकेन । त्यसैको परिणाम हो, एमाओवादी तेस्रो दलमा खुम्चिन बाध्य । नेकपा-माओवादीसहितका अन्य ३३ दलले तत्कालीन सरकार प्रमुख खिलराज रेग्मीले सर्वोच्च अदालतको प्रधानन्यायाधीश पदबाट राजिनामाको माग गर्दै सडक आन्दोलन समेत गऱ्यो । रेग्मीले प्रधानन्यायाधीशबाट राजिनामा दिएको खण्डमा आफूसहित ३३ वटै दलले चुनावमा भाग लिने उद्घोष गरेपनि एमाओवादीले रेग्मीलाई प्रधानन्यायाधीशबाट राजिनामा गराउन आवश्यक ठानेन । बरू उल्टो चुनाव बहिष्कार गरे सेना परिचालन गरेरै भए पनि चुनाव गराउने रणनीति एमाओवादीले लिएको हुनाले उसैको रणनीति अनुसार संविधानसभाको चुनावमा नेपाली सेना परिचालन भयो । पहिलो संविधानसभाको चुनावमा नेपाली सेना ब्यारेक भित्रै बसेको भए पनि दोस्रो संधिवनसभाको चुनावमा सेना परिचालन गररे गरिएको चुनावलाई एमाओवादीले धाँधली भयो भन्नु उसले आफैंले गरेको प्रस्ताव र निर्णयहरू नै गलत रहेछन् भन्ने बुझ्न सक्नुपर्दछ । एमाओवादी पहिला निर्णय गर्दछ अन्य दललाई पेल्नको लागि, तर जनताले उसैलाई दण्ड सजाय दिएपछि धाँधलीको कुरा उठाउनु आफैंमा आत्मालोचना गर्नु स्वंम एमाओवादीको हितमा हुनेछ ।

पछिल्लो समयमा एमाओवादीले अर्को आत्माघाती निर्णय गर्दै कृष्णप्रसाद अधिकारीको हत्यामा संलग्न भएका भनिएकाहरूलाई मुद्दा नचलाउन र पक्राउ गरिएका व्यक्तिहरूलाई रिहा गर्न माग गर्दै यदि उनीहरूमाथि मुद्दा चलाए संविधानसभा र व्यवस्थापिका संसद्को बैठक अवरोध गर्ने र नेकपा-माओवादीसँग मिलेर सडक संघर्ष गर्ने उद्घोष गरेको छ । केही समय पहिला प्रायः सबै दलले बन्द हडताल नगर्ने प्रतिबद्धता जनाइसकेको अवस्थामा सडक संघर्ष गर्ने, बन्द हडताल गर्ने, संसद्को काम कारबाही सञ्चालन गर्न नदिने जस्ता अप्रिय कामकारबाही गर्नुभन्दा अदालतमा पुगिसकेको मुद्दालाई जतिसक्दो छिटो टुंगो लगाएर अन्य विकल्पहरू खोज्नु स्वयं एमाओवादीको हितमा हुनेछ । अब घुर्की र धम्कीको राजनीति पुरानो भइसक्यो । जनताले घुर्की र धम्कीको राजनीति चाहेका छैनन् । कानुनी राज्यको अवधारणा अनुसार अपराध गर्ने व्यक्तिले कानुन अनुसारको सजाय पाउनै पर्दछ । कसैको रिसइवी र पोलापोलले गर्दा निर्दोष व्यक्तिले निश्चय पनि सजाय पाउनु हुन्न । अधिकारी हत्यामा संलग्न भनिएका व्यक्तिहरू निर्दोष सावित भए उनीहरूले न्याय पाउनै पर्दछ । तत्कालिन माओवादीले चलाएको १० वर्षे जनयुद्धका बेला धेरै निर्दोष व्यक्तिहरूको हत्या, अपहरण भएको छ । सुराकी गरिएको भन्दै उनीहरूको हत्या गरिनुले कानुनी राज्यको मात्र होइन अन्तर्राष्ट्रिय कानुनको समेत उल्लंघन भएको छ । नेपाली सेनाका कर्णेल कुमार लामाले आफू प्रमुख भएको पल्पाको गणमा एकजना निर्दोष व्यक्तिलाई कुटपिट गरी महिनौ गणमा बन्दी बनाएकोमा त्यसैबेला पाल्पा जिल्ला अदालतले कर्णेल लामालाई पीडितलाई ७५ हजार रूपैयाँ क्षतिपूर्ति दिन र लामालाई विभागीय कारबाही गर्न जिल्ला अदालत पाल्पाले सेनाको हेर्डक्वार्टरलाई लेखी पठाएकोमा लामाले पीडितलाई क्षतिपूर्ति पनि नदिएको र लामालाई सेनाले कुनै कारबाही नगरेको भन्दै लामा अन्तर्राष्ट्रिय कानुनको आधारमा बेलायतमा पक्राउ परेका हुन् । हाल उनी बेलायतमै रहेर कानुनी लडाइँ लडिरहेको अवस्थामा किन एमाओवादी आफ्ना कार्यकर्ताहरूलाई कानुनी कारबाही नहोस् भन्दै अन्य धेरै कुमार लामाहरू जन्माउन चाहिरहेको छ । एउटै अपराधमा दुई पटक कारबाही हुन सक्दैन । प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्त विपरित एउटै मुद्दामा दुई पटक कारबाही हुन नसक्ने भएको हुनाले कृष्णप्रसाद अधिकारीको हत्यामा संलग्न भएका भनिएका व्यक्तिहरूले नेपालको प्रचलित कानुन अनुसार सजाय र उन्मूक्ति पाउनु उनहिरूकै हितमा देखिन्छ । हत्यामा संलग्न नभएको ठहर भएमा उनीहरू स्वतः हिरासत मुक्त हुने भएको हुनाले अदालतमा मुद्दा पुगिसकेपछि त्यसलाई हस्तक्षेप गर्न खोज्नु विधि र कानुनी राज्यको खिल्ली उडाउनु बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन । त्यसैले एमाओवादीले आफ्नो हठ छोडी कानुनी राज्यको अवधारणालाई स्वीकार गर्दै संविधान निर्माणको प्रक्रियामा आफूलाई संलग्न गराउनु नै उचित हुनेछ ।

हालै एमाओवादीका नेता टोपबहादुर रायामाझीले प्रधानमन्त्री सुशील कोइरालालाई प्लेन अपहरण मुद्दामा अन्तर्राष्ट्रिय अदालतमा मुद्दा चलाउने धम्की दिएर कृष्णप्रसाद अधिकारीका हत्यामा संलग्न भएका भनिएका व्यक्तिहरूलाई हिरासतमुक्त गराउन र उनीहरूमाथि मुद्दा नचलाउन धम्की दिएका छन् । रायामाझीले एमाओवादीलाई अदालतप्रति विश्वास नभएको बताउँदै हालै सर्वोच्च अदालतले संक्रमणकालीन अवस्थामा पनि मुद्दा चलाउन सकिने भन्दै गरेको निर्णयलाई समेत ठाडो चुनौती दिएर अदालतको मानहानी गरेका छन् । सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग र वेपत्ता छानविन आयेग गठन गर्न सरकारले तिनै दलको सहमतिमा विल संसदमा पेश गरिसकेको अवस्थामा अदालतको आदेश स्वीकार गर्दैनौं, हामीलाई अदालतप्रति विश्वास छैन भन्ने जस्ता अभिव्यक्ति दिनुले उनीहरूमा अहिले पनि १० वर्षे जनयुद्धको धङधडी नगएको प्रमाणित भएको छ ।

नेकपा-माओवादीका अध्यक्ष मोहन वैद्यले समेत आफ्ना पार्टीका कार्यकर्ताहरूलाई जनयुद्धकालका मुद्दाहरू ब्यूँताएर मुद्दा चलाउने प्रयास गरिए आफूहरूले समानान्तर सरकार सञ्चालन गर्ने र जनअदालत गठन गरेर कांग्रेस, एमालेका नेताहरूलाई तह लगाउने उद्घोष गर्नुले भविष्यमा एमाओवादी र नेकपा-माओवादी एकै ठाउँमा मिल्न सक्ने सम्भावना देखिएको छ । एमाओवादीले समेत नेकपा-माओवादीसँग मिलेर सडक आन्दोलन गर्ने उद्घोष गर्नुले एमाओवादी अब नेकपा-माओवादीको सहयोग विना केही गर्न नसकने अवस्थमा पुगेको आँकलन गर्न थालिएको छ । सरकारले संसदमा पेश गरेको सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग र वेपत्ता छानविन आयोग गठनका सम्बन्धमा आममाफीको व्यवस्था गरिएको भन्दै संयुक्त राष्ट्रसंघीय मानवअधिकार उच्च आयुक्तले विज्ञप्ति नै निकालेर आममाफीको प्रावधान हटाउन र अन्तर्राष्ट्रिय काननु स्वीकार गर्न सरकारलाई आग्रह गरेकी हुनाले अब उक्त आममाफीको प्रावधान हटाउनु पर्ने देखिएको छ । यदि राखिएमा फेरि को कतिबेला विदेशमा पक्राउ पर्छन्, अनि कति कुमार लामाहरू जन्माउने ।

devendrachudal@gmail.com

अब संविधान नबन्ने निश्चित

राजन कार्की

नयाँ नेपालको खाका कोर्ने बेलामा ठूला दलहरूवीच गठेमंगलमा गल्ली गल्लीमा हुने सान्चा पहलमानी प्रतिस्पर्धा सुरू भएको छ । सुशील सरकारले गोरखा फुजेलका कृष्णप्रसाद अधिकारीको हत्यामा चितवन जिल्ला अदालतमा मुद्दा दर्ता गर्नासाथ प्रचण्ड बाउँठिए, एमाओवादीले संविधान निर्माणका सर्वदलीय बैठकलगायतका प्रक्रियागत कार्यक्रमलाई बहिष्कार गरेर सडक आन्दोलनमा जाने पार्टी निर्णय गऱ्यो । एमाओवादी नेता टोपबहादुर रायमाझीले त प्रचण्डभन्दा चारकदम माथि उफ्रेर भनेका छन्- २०३० सालको विमान अपहरण काण्डका अपहरणकारी सुशील कोइराला र झापा हत्याकाण्डका नाइकेहरूविरूद्ध अन्तर्राष्ट्रिय अदालतमा मुद्दा दायर गर्छौं । राजा र राजाका मतियारलाई पनि छोड्दैनौँ । ती गम्भीर फौजदारी अपराध हुन्, हत्या हुन्, तिनलाई कसरी छुट हुन्छ ? हामी सडकबाटै यो सरकारलाई ढाल्छौं । यी सबै एमाओवादी प्रतिवादको निष्कर्ष उनीहरूले नै भनेका छन् : 'जनयुद्धकालीन मुद्दा फिर्ता हुनुपर्छ ।'

जनयुद्धकालीन मुद्दाहरू सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग निर्माण गरेर सल्टाउन सरकार तैयार हुनुपर्छ भन्ने एमाओवादीको माग छ । एमाओवादीबाट फुटेर बनेको नेकपा–माओवादी 'फसाउन खोजेको' आशंका गर्दै एमाओवादी निकट पुगेको छ । दुबैको कार्यदिशा 'एक' भइसक्यो । राष्ट्रसंघ सम्वद्ध निकाय र राष्ट्रहरू पेरू र अर्जेन्टिनाका उदाहरण दिएर गम्भीर फौजदारी अपराधीलाई दण्ड दिनैपर्छ, आममाफी हुनसक्दैन भनेर अगाडि आएका छन् । सत्तारूढ कांग्रेस र एमाले गम्भीर अपराधमा कसरी आममाफी हुनसक्छ ? द्वन्द्वकालीन मुद्दा र संविधान निर्माण अलग विषय हुन्, एमाओवादी सर्वदलीय बैठकमा आउनुपर्छ भनिरहेका छन् । तर दुबै माओवादी सत्तासीन ठूला दुई दलको फकाइमा फस्न तैयार देखिदैनन् । एमालेका नेता भीम रावलले त भनिसके- एमाओवादीको कडा प्रतिवाद गर्नुपर्छ । नेपाली राजनीतिक मैदानका निर्णायक कांग्रेस, एमाले, एमाओवादी नै हुन् र यिनीहरूवीच व्यापक मतभेद र मनभेद सुरू भएको छ । कतै यिनीहरू संविधानसभा भवनबाट सडकमा नउत्रियुन् । एमाओवादीलाई संविधानसभाले संविधान लेख्नै सक्दैन भन्ने बैद्यसमूहले सन्काउन र बिबादलाई डढेलो सल्काउन थालेका देखिन्छ । एमाओवादीको सनक देख्ने र विश्लेषण गर्नेहरू बृहद शान्ति खतरामा परेको अनुभव गर्न थालिसके ।

गान्धी र बुद्धले सत्यको खोजका लागि जीवन समर्पण गरे । गान्धीले अहिंसाको आन्दोलनबाट भारतलाई स्वतन्त्र पारे र आज प्रत्येक भारतीय विश्वका जुनसुकै ठाउँमा पुगुन्, भन्न बिर्सदैनन्- मेरा भारत महान । यसरी गान्धी भारतका बापु बन्न सफल भए । बुद्धले बुद्धत्व प्राप्त गरेका कारण आज नेपाल बुद्धको जन्मथलो भनेर चिनिन्छ । हामी बुद्धको देशमा 'खुट्टा तानातान' राजनीतिमा लिप्त हुनथालेका छौं । हामीलाई पुग्नुछ नयाँ संविधाननगर, हामी नगरपालिकाको कन्टेनरमा भन्किने झिँगाको चरित्र देखाइरहेका छौं । गल्लीका छोटे गुण्डाहरू लड्ने सान्चा पहलमानी गरिरहेछौं ।

बाबुराम प्रधानमन्त्रीमा थिए, चीनको एपेक फण्डबाट लुम्बिनीका लागि ३ अरव डलर आउने देखेपछि प्रचण्डले बाबुरामबाटै बृहत्तर लुम्बिनी विकास आयोजनाको प्रमुखमा नियुक्ती लिएका थिए । बुद्ध शिरमा बोकेर थाइलेण्ड, सिंगापुर, हङकङदेखि प्रचण्ड अमेरिकासम्म पुगेकै हुन् । राष्ट्रसंघका महासचिव वानकी मूनलाई भेटेर नेपाल भ्रमणको निम्तो दिएका थिए, मूनकै अध्यक्षतामा लुम्बिनीमा बैठक राख्ने कार्यक्रम पनि बनेको थियो । त्यतिबेला लाग्यो- प्रचण्डमा होनहार देशभक्ति रहेछ, प्रचण्ड राजनेता बन्नसक्छन् । तर, एकाएक ती सबै 'सपना सबै उडायो हुरीले' भयो । प्रचण्ड २०५२ साल फागुन १ गतेदेखि २०६२ मंसिर ५ गतेसम्मको १० वर्ष ९ महिना ५ दिन लामो जनयुद्ध हाँक्ने प्रचण्ड, बैद्य, बाबुरामहरू र तिनका दोस्रो दर्जाका नेताहरू संविधानसभाको संघारमा उभिएर तिमीहरूलाई पनि छाडिन्न, अन्तर्राष्ट्रिय अदालतमा उभ्याइन्छ भनेर चुनौती दिन्छन् भने यो देशमा के हुन खोजिरहेको छ ? असल शिक्षा, सही मार्गदर्शन, प्रगतिशील पद्धति, समानुपातिक समाज, विधिको शासन, जनता र देशप्रति जिम्मेवार सरकारसहितको शान्ति र संविधानको अपेक्षा गरेर बसेका जनतालाई दोस्रो संविधानसभाले पनि उल्टो लोप्वा ख्वाइदिने आशंकाका कालाबादल देखिन थाले । एमाओवादी र नेकपा–माओवादीका उन्मत्त भैरवी भाषण र सत्तारूढ कांग्रेस, एमाले र अन्तर्राष्ट्रिय समुदायको 'गम्भीर अपराध क्षम्य हुनसक्दैन' भन्ने दबाबले नेपाल अर्को 'जलियावाला बाग' बन्ने हिंसात्मक मोडतिर मोडिएको देखिदैछ । कतै आजका सत्तासीन कांग्रेस, एमाले र प्रतिपक्षी एमाओवादी र नेकपा–माओवादी सुडानका ओमार अली बसिरको 'अपराधको नियति' भोग्न बाध्य हुने त होइनन् ? ३ वर्ष अघि नै प्रचण्डले काभ्रे पुगेर हामीलाई जेनेभास्थित क्रिमिनल कोर्टमा घिसार्ने षडयन्त्र भइरहेको भनेका थिए, अहिले तिनै प्रचण्ड र एमाओवादी नेताहरू 'इटाको जवाफ ढुंगाले दिने शैलीमा' हामीलाई फसाउने भए तिमीलाई पनि फसाउँछौं भन्ने जोडका तोड गर्न अघि सरेका छन् । शान्ति र संविधान लेख्ने बेलामा शीर्ष र जनमत पाएर संविधानसभा, सरकारको लगाम हातमा लिएर यसरी उत्ताउलो तरिकाले गैरजिम्मेवार राजनीतिक दोहोरी खेल्नु भनेको गल्लीका सान्चा पहलमानी नभए के हो ? जनयुद्धलाई बसन्त क्रान्ति भन्नेहरूको यो कुनखाले क्रान्ति हो ? जनताका नेता परिवर्तनका बाहक बनेका थिए तर उनीहरू शोषक, भ्रष्ट, तानाशाही बादशाह बनेको तीतो अनुभव जनतामा भइरहँदा सामन्त राजा हटाएको सफलता स्वाङमात्र रहेछ भन्न खालको चरित्रले परिपक्वता प्रदर्शन गर्दैन । शीर्ष दलहरू १९१९ को जलियावाला बागमा नरसंहार मच्चाउन आदेश दिने अंग्रेज कमाण्डर डायरको आधुनिक संस्करण बन्न खोज्दैछन् भने भन्नैपर्छ- यी नेताहरू हाम्रा भाग्य र भविष्यका अन्धकार हुन् । यिनलाई 'दया मात्र गर्न सकिन्छ ।'

नेपाल चिनाउन चमत्कारपूर्ण राजनीतिक सहमति, आश्चर्यपूर्ण रूपमा भएको दोस्रो संविधानसभाको निर्वाचनपछि सहमतिको संविधान विश्वलाई देखाउने अवसरलाई सराप शिद्ध गराउन नेताहरू किन उम्लिन थालेका होलान् ? यी नेताहरूको शिरमा किन दैत्यप्रवृत्ति हावी भएको होला ? अवको खोजी सुन्दर, शान्त, एक नेपाल हुनुपर्थ्यो, नेताहरू एकतामा विषालु विखण्डन रोप्न लागिपरेका छन् । एकदोस्रालाई सिध्याउने यो दुर्भाग्यपूर्ण खेतीका यी आफै किसान हुन् कि मालिकले यिनलाई खेतालामात्र बनाइरहेको छ ? नेपाली जनमानसमा आज एउटै प्रश्न घन्किरहेको छ- हाम्रा नेताहरू भष्मासूर बनेर भष्म हुन तैयार छन् कि जनअपेक्षालाई संवोधन गरेर अमर हुन ? ठूला दलहरू ड्राइभर सिटमा बसेर खेलाची नगरून्, अन्यथा मलेसियाबाट चीनका लागि उडेको एम ३७० विमान गुम भएझैं यिनको नेतृत्व समाप्त हुनसक्छ । नेपालीको आँसु पुछ्न जो अगाडि सर्छ, उसैलाई समयले बरण गर्छ । हाम्रा नेताहरू स्वार्थन्धताको मठाधीश बन्दै गएको सन्दर्भमा महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटालाई सम्झनु सामयिक हुनेछ- 'स्वतन्त्र थप्नु धर्म हो, अधीन बन्नु शर्म हो ।'

जनयुद्धकालीन मुद्दाहरू सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग निर्माण गरेर सल्टाउन सरकार तैयार हुनुपर्छ भन्ने एमाओवादीको माग छ । एमाओवादीबाट फुटेर बनेको नेकपा–माओवादी 'फसाउन खोजेको' आशंका गर्दै एमाओवादी निकट पुगेको छ । दुबैको कार्यदिशा 'एक' भइसक्यो । राष्ट्रसंघ सम्वद्ध निकाय र राष्ट्रहरू पेरू र अर्जेन्टिनाका उदाहरण दिएर गम्भीर फौजदारी अपराधीलाई दण्ड दिनैपर्छ, आममाफी हुनसक्दैन भनेर अगाडि आएका छन् । सत्तारूढ कांग्रेस र एमाले गम्भीर अपराधमा कसरी आममाफी हुनसक्छ ? द्वन्द्वकालीन मुद्दा र संविधान निर्माण अलग विषय हुन्, एमाओवादी सर्वदलीय बैठकमा आउनुपर्छ भनिरहेका छन् ।

लाइबेरियाका क्रान्तिकारी नेता चार्ल्स टेलरले ७५ प्रतिशत मत ल्याएर चुनाव जितेका थिए । चुनाव अघि र चुनावपछिका केही समय जनताका सपनाका केन्द्रविन्दु बनेका थिए टेलर । सत्ता र शक्तिले मदमत्त बनेर चार्ल्स टेलर तानाशाह बन्नपुगे । आज मानवताविरोधी मुद्दामा अडिने अग्रगमनकारी र दण्डहीनताको अन्त्य हुनुपर्छ भन्नेहरू पश्चगमनतिर ढल्केको देखाउने मुकाविलाले नेपाल अस्तव्यस्त हुनथालिसक्यो । राष्ट्रलाई व्यवस्थित गर्ने जिम्मा बोकेका भडारे नै भाँडभैलोतिर उन्मुख हुनथालेपछि अन्यौल र अराजकताले सुरसाको मुख बाउनु स्वभाविक हो । अमर्त्यसेन भन्थे- गुलाफ जस्तोसुकै रङको होस्, सुवास हुनैपर्छ । नेपाली नेताहरूमा विध्वंश र भ्रष्टाचार गर्ने क्षमता देखियो, नेतृत्व र व्यवस्थापन गर्नसक्ने ल्याकत देखिएन । जनता पटक पटक यिनलाई मौका दिइरहेका छन्, नेताहरू जनतालाई आहत पार्ने 'नानीदेखिको बानी'बाट मजबुर छन् सायद । नेपालकी हरित तारा तिब्बतमा आज पनि चम्किरहेकी छिन्, नेपाली राजनीतिमा एउटा ध्रुवतारा उदाउन सकेन । यही सकसको अरू धेरै मूल्य नेपाल र नेपालीले चुकाउनु पर्ने बाध्यात्मक स्थिति जन्माइँदै छ । वेदव्यासजस्ता महर्षि जन्मेको देशमा झ्यासमात्र जन्मिएछन् । वीरहरूको देशमा कायरहरूमात्र देखिन थाले । बुद्धको देशमा ब्याधाको मनपरी । यो त अति भयो । सोझा जनता हस्तक्षेप गर्न जान्दैनन्, त्यसकारण राजनीतिक सुर्मा नेताहरू लगामविहीन छाडा साँढे हुनपुगेका हुन् । साँढेका लागि के राम्रो, के नराम्रो ? के आचार, के लोकाचार ? नेताहरूको लज्जाहीनताले लोकतन्त्र बदनाम हुनथाल्यो ।

राष्ट्रिय जनमोर्चाका अध्यक्ष चित्रबहादुर केसी भन्थे- संविधानसभालाई भेडीगोठ बनाइयो । भेडीगोठले संविधान लेख्न सक्दैन । नभन्दै गोठका भेडीहरू तँछाडमछाड गर्न थाले । हिजो राजा थिए, राजा फालिएपछि राजा फाल्ने नेतृत्व महाराजा बनेका छन् । यी महाराजाहरू मेरो गोरूको बाह्रै टक्का हुनुपर्छ भन्ने अहंकारका बशमा परेका छन् । अहंकारभित्र सहमति हुन्न । सहमतिबिना संविधान बन्दैन । हिजो बिबाद थियो, आज बिबाद संक्रमित बन्न पुगेको छ । शरीरमा सुगर बढ्यो भने कुनै पनि अप्रेसन गर्न मिल्दैन भनेझैं संविधानसभाभित्र जनयुद्धकालीन गम्भीर अपराधको सुगर बढेको छ । यो सुगर नर्मल पार्न पनि सहमति नै चाहिन्छ । तर राजनीतिक नेताहरू एकदोस्रोप्रति अन्तर्राष्ट्रिय अदालतलाई आकर्षित गर्ने 'पोटासियम साइनाइड'को हतियार प्रयोग गर्दैछन् । स्मरणरहोस्, भारनढका दुई टाउके पन्छयी हो । यी दुईवीच झगडा हुँदा एउटा टाउकाले विष खाइदियो, दुबैको मृत्यु हुनपुगेको कथा नेताहरूले पढेका होलान् । आज त्यही नियति, परिणामतिर राजनीतिक दलहरू अग्रसर भएका छन् । अदृश्य शक्ति छ भने, हे अदृश्यशक्ति, हाम्रा नेताहरूलाई सद्‌बुद्धि देउ ।

हल्लामै सीमित म्यानपावरमाथिको कारबाही

काठमाडौं । सरकारले गलत गर्ने म्यानपावर कम्पनीमाथिको कारबाही हल्लामा सीमित भएको छ । सरकारले निर्धारण गरेकोभन्दा बढी रकम उठाउने र एजेन्ट व्यवस्थित नगर्ने डेढ दर्जन म्यानपावर कम्पनीमाथि चैत मसान्तभित्रै कारबाही गर्ने जनाए पनि कार्यान्वयन हुन सकेको छैन ।

विशेष गरी मलेसियाको सेक्युरिटी गार्ड र संयुक्त अरब इमिरेट्स (युएई)को रोयल गार्डमा सरकारले निर्धारण गरेकोभन्दा अधिक रकम लिने म्यानपावर कम्पनीको कारबाही हल्लामा सीमित भएको छ । वैदेशिक रोजगार विभागका निर्देशक बद्री कार्कीले कारबाहीका लागि प्रमाण जुटाउने कार्य भइरहेकाले यसलाई हल्लामा सीमित भन्न नहुने बताए । 'गलत गर्ने म्यानपावरमाथि प्रमाण जुटाएर चाँडै नै कारबाही गर्न लागेका छौं,' उनले भने,' सरकारले कारबाहीका लागि गलत गर्ने म्यानपावरमाथि कुनै प्रकारको सम्झौता भने गर्नेछैन ।'

सरकारले मलेसियाको सेक्युरिटी गार्डमा ८० हजार र युएईमा ७० हजार रूपैयाँ लागत शुल्क निर्धारण गरेको छ । मलेसियाको सेक्युरिटी गार्डमा नेपाली कामदार मात्र लिइँदा पनि व्यवसायीको अस्वस्थ प्रतिस्पर्धाले गर्दा नेपाली कामदारले बढी रकम तिर्नुपर्ने बाध्यता छ । नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघका उपाध्यक्ष कुमुद खनालले सरकारले म्यानपावर कम्पनीमाथि दबाब सिर्जना गर्न कारबाहीको अनावश्यक प्रचार गरेको बताए । 'कामदार लागतमा केही अव्यावहारिक पक्ष र केही व्यवसायीका बीच अस्वस्थ प्रतिस्पर्धा रहेकाले लागत खर्चमा विवाद आएको हो,' उनले भने,' अस्वस्थ प्रतिस्पर्धा हटाउन सरकारले बढी पैसा उठाउने कम्पनीमाथि कारबाही गरेमा हाम्रो आपत्ति रहँदैन ।'

विभागले मलेसिया र युएई पठाउने डेढ दर्जन ठूला म्यानपावर कम्पनीलाई छानबिनमा राखी चैत महिनाभित्रै कारबाही गर्ने तयारी गरेको थियो । यसरी छानबिनमा राखिएका कम्पनीमध्ये अधिकांशले कामदारसँग दोब्बर रकम लिएको उजुरी विभागसमक्ष आएको थियो । मलेसियाको सेक्युरिटी गार्डमा पठाउँदा १ लाखदेखि २ लाख रूपैयाँसम्म उठाएको उजुरीमाथि विभागले छानबिन गरे पनि कारबाही प्रक्रिया अघि बढ्न सकिरहेको छैन । विभागका शाखा अधिकृत उपेन्द्र न्यौपानेले यथेष्ट प्रमाणसहित उजुरी आउन नसक्दा कारबाही प्रक्रिया केही समय लम्बिएको बताए । 'गलत गर्ने म्यानपावर कम्पनीमाथिको कारबाही हल्लामा सीमित हुनेछैन,' उनले भने, 'विभागको पछिल्लो समयको सक्रियताबाट वैदेशिक रोजगार क्षेत्रमा सुधारको संकेत देखिएको छ ।'

व्यवसायी भने विभागका कर्मचारीले संस्थागत म्यानपावर कम्पनीलाई हतोत्साहित गरी व्यक्तिगत श्रम स्वीकृतिलाई प्रोत्साहन दिन थालेपछि महिला कामदार चोर बाटोबाट बिदेसिन थालेको जिकिर गर्छन् । संघका पूर्वअध्यक्ष प्रेम कटुवालले संस्थागत म्यानपावर कम्पनीलाई जिम्मेवार बनाउन नसकिएसम्म सरकारी कारबाहीको डन्डाले कामदारको हित हुन नसक्ने बताए । 'अव्यावहारिक लागत शुल्क परिमार्जन गरी समय-सापेक्ष बनाउन ढिलाइ भइसकेको छ,' उनले भने, 'बढी लगानी गर्नेले बढी कमाउने अर्थशास्त्रको सिद्धान्त कामदार लागतमा अवलम्बन हुन सकिरहेको छैन ।'

Insulting Behavior of US Writers Against Pakistan & Retreat of American Forces from Afghanistan in 2014 !

A strange situation is prevailing! USA has to withdraw her forces from Afghanistan till 31st December 2014 according to her announced plan leaving behind only 10-15 thousand US soldiers. These remaining soldiers will be deployed over 9 US bases in Afghanistan where they will enjoy immunity to not only Afghan laws but from the rest of the world as well. Although, Afghan President is not ready until now to sign the deal for long stay of US soldiers in Afghanistan; the conditions set by Americans for this deal are not less than a joke as well, as Americans have invaded Afghanistan in 2001 after taking formal permission from Afghan govt. and public. Principally, USA should contact UNO to prolong her stay in Afghanistan as this was UNO who provided mandate to US to invade and destroy Afghanistan. On the other hand discussion is going on in the whole world that whether Afghan govt. will survive after withdrawal of US troops or Afghan army consisting of Northern Alliance only would be able to control Pakhtoon areas? No matter American media and govt. is playing with the blood of majority of Afghan population mutilating their struggle to protect their identity as terrorism but how will USA stop them from coming into power following the rules of democracy in near future; moreover, 10-15 thousand soldiers would be sufficient to stop them from coming into power? If the answer is NO; than is not this a bitter reality that Americans have seeded hatred and division of Afghanistan into two separate states?

If we look back at the history while attacking Afghanistan, USA has given Pakistan only two options either to support USA or face destruction in the hands of Americans; USA had denied right to Pakistan to be an neutral state. At this time India was begging in front of USA to attack Pakistan in spite of Afghanistan and she had offered to provide her forces and air bases to America as well. At such a time no Muslim country even Saudi Arabia was ready to stand by the side of Pakistan; if Nawaz Sharif or Benazir Bhutto had been in power at that time they would have decided as Musharraf did (rulers who do not have courage to stand against Indian control over Cricket how they would had stood against US International Alliance). However, USA declared Pakistan as non-NATO ally upon supporting US invasion in Afghanistan and Pakistan even ignored her interests while supporting America in Afghanistan. Result of Pakistan's support to USA in Afghanistan is that India converted Pakistan into battle field by utailizing Indian presence and free hand given to her by USA in Afghanistan. The war that was imposed upon Afghanistan in order to fulfill some damn plans of USA has been converted into war for survival of Pakistan by US, Indian, Afghan, British and Israeli secret agencies.

Freedom fighters of Indian Held Kashmir despite of their sacrifices and war crimes committed by Indian State Terrorists were declared as TERRORISTS; they have never targeted any passenger train or innocent people in India. In contrast to this few terrorists working for furtherance of Indian and other countries of the region's Strategic Agenda, targeting passenger trains, Natural Gas and Electric Transmission Lines, army, security agencies and innocent civilians are enjoying not only American but support from whole Europe. American Senators present Bill for independence of Baluchistan in spite of being aware that after every terrorist activity they accept responsibility for it.

A war that was never against terrorism but a conspiracy to weaken Pakistan to accept slavery of India and neutralize Chinese influence in the region has taken toll of 50 thousand innocent Pakistanis lives including 5 thousand personnel from security agencies, Police and army. Who is supplying latest weapons and financial support to terrorists; no one is ready to answer this! However, disappearance of NATO containers from Qasim Port Karachi containing military equipment numbering not in hundreds but in thousands and silence of US and NATO officials over this issue has answer for all these questions. Painful aspect is that as time for retreat of US troops from Afghanistan is getting closer; bitterness in the behavior of American and Western writers against Pakistan is converting into insult. Although, the basic reason for this bitterness is the thinking of US and Western think tanks over two types of the defeat that their forces are facing into Afghanistan, i.e.

Failure of Americans and Western invaders to be accepted as saviors despite of their propaganda against Taliban and "Daisy Cutter" bombs, failure to win the hearts of Afghans.

Defeat of Americans in Afghanistan despite of latest military equipment, well trained troops, sensitive modern technology, jet fighters equipped with the missiles powerful enough to convert mountains into dust, latest spy system and troops of Black Water filled with the passion of killing human beings in cold blood!

Majority of Americans was told that Pakistan is not doing what Washington was demanding to reinforce American capture of Kabul. During the different meetings and talks held between Pakistan and US officials only one demand was heard from USA i.e. DO MORE; Americans are not ready to consider the relations between Pakhtoons living across Pakistan and Afghanistan, Americans only wanted Pakistan to withdraw all troops from Eastern Border to provide chance to Indian troops for invasion and deploy all forces over Afghan border in order to support genocide of Afghans by US terrorist troops in Afghanistan. Over failure in this goal a storm in the tea cup was created by the propaganda of western media against Pak-Army. Pakistan army was blamed for providing hideouts and support to terrorism. Writers like Ahmed Rasheed (who was arrested during 1973-74 on the orders of Zulifqar Ali Bhutto along with Najam Sethi under the charges of being involved in conspiracy to break apart Pakistan at the beck and call of Soviet Union and India) were hired to write books like DESCENT INTO CHAOS and was provided worldwide circulation and marketing. The summary of these books was, "if peace is required in the world than Pak-Army should be banned as national departments of Pakistan are involved in terrorism in the whole world". When this propaganda campaign proved to be fruitless; sometimes USA tried Kerry Logger Bill through her hired agents like Hussain Haqqani when all this bore no fruit than drama of presence and killing of Osama Bin Laden at Abbotabad was staged in order to black mail Pakistan army. Time would unveil the role played by President of Pakistan Asif Ali Zardari and Hussain Haqqani. Memo Gate Scandal and attack over Salala Check post all were part of US attempts to black mail Pakistan army and raise questions over military capability for which much support was provided by few anchors of Pakistani electronic media.

Time is merciless it is neither controllable nor waits for anyone. At least 2014 has arrived and time for withdrawal of US troops as well; however, US wants to teach a lesson to Pakistan before leaving Afghanistan. This is the reason current wave of terrorism in Pakistan; otherwise which Shariat allows one to kill FC personnel imprisoned for last 3 years and announce it proudly or claim martyring Police personnel as revenge. On the one hand terrorists have been activated in Pakistan while on the other hand American writers have started pouring their hatred against Pakistan; recent example of this is the article written by C. Christine Fair, Assistant Professor at Department of School of Foreign Service of George Town University, she has written two books (1) Fighting to the End: The Pakistan and (2) Army's Way of War A Madressah Challenge: Militancy and Religious Education in Pakistan. The article written by C. Christine Fair titled as

"Ten Fictions That Pakistan Defense Officials Love to Peddle"

was published on 31st January 2014. In this article ten points on which Pakistan have concerns that were forwarded by the envoy of Pakistan led by Sartaj Aziz, each and every point has been separately criticized and insulted by the words like RUBBISH, NON-SENSE and MORE FICTION etc. It would have been more appropriate if she had mentioned Maulvi Fazlullah as well who is residing in Afghanistan involved in terrorism under the shelter of USA.

She has criticized relations with Pakistan from the start and used such words for Pakistani leaders from Quaid-e-Azam to present in her article that it would be inappropriate to mention these words here. She should have dared to study interview of Afghan President published in Sunday Times few weeks before her article in which Afghan President said, "In Afghanistan Americans are working against us (Afghans). Due to American lawlessness, crimes and corruption has been widely spread in Afghanistan. Americans have pushed Afghans into psychological war so that Afghans can be pressurized to transfer their wealth to West. Special class in the country is being brought forward while rest of the public has been left to burn in anger and deprivation".

"The US-Pakistan "Strategic Dialogue" has restarted yet again. I would remiss If I did not point that it has never been strategic and it has certainly not been a dialogue. No doubt the Pakistanis are worried that wary American taxpayers and their congressional representatives may close the checkbook for good when last US soldier departs from Afghanistan. In the spirit of perpetual rent-seeking, Pakistani defense officials have recently alighted upon Washington to offer the same tired and hackneyed narratives that are tailored to guilt the Americans into keeping the gravy train chugging along".í:

By : Baig

राजतन्त्र किन समाप्त पारियो ?

डा.शास्त्रदत्त पन्त

म एकजना राजनीति शास्त्रको बिद्यार्थी भएका नाताले के बुझेको थिएँ भने संबिधान सभाका सदस्य विषयका बिद्वान् हुन्छन्, दलबाट मुक्त हुन्छन्, कमसेकम ह्विपबाट मुक्त हुन्छन् भन्ने थियो । अनि जे जस्तो संबिधानको मसौदा बन्दछ दफाबार छलफलकालागि राय लेख्ने फाराम सहित संबिधानको मस्यौदाको प्रति प्रत्येक बयस्कलाई घरघर पुऱ्याइन्छ । ६ महिना भित्र देशभरबाट संकलन गरेर त्यसलाई टयाबुलेशन गरिन्छ । अनिमात्रै संबिधान घोषणा हुन्छ भनेर सोचेको थिएँ । तर त्यसो भएन । संबिधान एमाओबादी, एमाले र नेकाँका तीन अध्यक्षले तय गरेकोलाई मात्र संबिधान मानिने भएपछि तथ्यबिहिन संबिधान मान्न जनता किन बाध्य हुने भन्ने अहं प्रश्न खडा भएको छ । त्यसमाथि पनि जनता कहिलेसम्म पर्खिरहने अर्को अहं प्रश्न छ । अब जनता पर्खन सक्तैनन् ।

महंगीको मारमा पिल्सिई रहन पनि सक्तैनन् । जनता यत्ति चाहन्छन् देशलाई अगाडि बढाउन राजनीतिक स्थिरता चाहिएको छ । समृद्धिकालागि शान्ति चाहिएको छ । कार्यमूलक कानूनी शासन भएको राज्य चाहिएको छ । पद्धतिले स्वतः चल्ने शासन शैली चाहिएको छ । समानता र निस्पक्षता भएको प्रजातन्त्र चाहिएको छ । स्थीर राजनीति चलाउने नियत पनि आजको आवश्यकता भएको छ । नेपालीको नियत खोटो हुदै गएको छ, त्यसलाई रूपान्तरण गर्ने आधारशीलाको खोजी चाहिएको छ । राजा भएका मुलुकले किन स्थाई नेतृत्व दिन सकेका छन् र गणतन्त्र बनाइएका देशले किन अस्थिरता, गृहयुद्ध, आर्थिक संकट भोगिरहेका छन् ? त्यसलाई गहनतम रूपले बुझ्नु परेको छ । धर्म, हिन्दु धर्म र हिन्दु सम्प्रदायलाई बुझेर चुरो पत्ता लगाउनु परेको छ । सनातन वैदिक धर्म र त्यससंग जोडिएको राजसस्थाको नङमासुको गहिरो सम्बन्ध छ । त्यसलाई बुझ्न सक्नु परेको छ । त्यहि बिषयलाई लिएर डलरखेतीमा लागेका तथाकथित मानवअधिकार र मानवशास्त्रबिद्लाई बुझाउन सक्नु परेको छ । जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरियसिको मर्म बुझाउन सक्नु परेको छ । विश्वको प्राकृतिक बैभवको अथाह भण्डार नदेखेका नेपाली अन्धा योजनबिद्लाई आँखा देखाई दिनु परेको छ । त्यसकोलागि प्रजातन्त्र, हिन्दुधर्म र वैदिक राजतन्त्रको बारेको ज्ञान बाँड्नु परेको छ ।

प्रजातन्त्र भनेको शान्तिपूर्ण सत्ता हस्तान्तरणको बिधि हो, प्रजातन्त्र भएका मुलुकमा द्वन्द्व हुदैन, राजा सबैको इन्डक्शन भएर प्रजातन्त्रको संरक्षण गर्दछ र वैदिक सनातन आदर्शले सबै नपालीलाई, सबै मानिसलाई कसरी आदर्श समाजमा परिणत गर्न शक्दछ भनेर उक्त त्रीसूत्रीय ज्ञानलाई बुझ्ने बनाउनु परेको छ ।

२. आजको हाम्रो समाज सक्रमणकालमा छ । सक्रमणकालको समाज अर्ध चेतन अवस्थाको हुन्छ । अर्ध चेतन अवस्थाका मानिसले परिबर्तन खोज्दछ तर त्यो किन र कसरी गर्ने भन्ने थाहा पाउँदैन । कसैले केही हल्ला गरिदियो भने त्यसलाई आ□नो बुद्धि विवेक प्रयोग गरेर सही निचोड निकाल्न सक्दैन । अनि ऊ हल्लाको पछाडि दौडिन्छ । आजको नेपाली समाज त्यस्तै छ । हल्लाको भरमा राजनीति दलको पछाडि दोडिएको छ । हल्लाको भरमा गणतन्त्र र धर्मनिरपेक्ष राज्यको समर्थन गरेको छ । त्यसरी हल्ला गर्ने दलका नेता स्वयं अर्धचेतन अवस्थामा छन् र आफु त्यस स्तरमा भएको कुरा ठीक त्यसैगरी थाहा पाउँदैनन् जसरी पागलले थाहा पाउँदैन । यस्तो स्तरको राजनीति र समाजलाई चेतना भर्ने कामको पूर्वाधार निर्माण गर्नु परेको छ । सबै मिथकलाई हटाएर तथ्यमा परिणत गर्नु परेको छ । यहाँनेर बुझ्नुपर्ने कुरा के हो भने संक्रमण कालका नाममा अनन्तकालसम्म सत्तामा बसिरहने, राज्यको सुखभोग गरिरहने जुन प्रबृत्ति दलका नेतामा देखिएको छ त्यो अर्धचेतन अबस्थाको प्रतिबिम्ब हो । तिनलाई वैदिक दर्शनको आध्यात्मिक चिन्तनबाट मात्र ज्ञान भर्न सकिन्छ । अनि मात्र एक अर्काप्रति रहेको घृणा, बिग्रह, मतान्तर, इर्ष्या, द्वैष, डाह हटाउन सकिन्छ । राजा र सनातन हिन्दु दर्शन नभइकन यी बिकार हटाउन सकिदैन ।

प्रजातन्त्र भनेको जनमतको कदर हो । नेपाली जनमतको यतिखेर कदर गरिएको छैन । 'ईशाई' मुलुक र 'रअ' को निर्देशन नै नेपालको जनमत भनिएको छ । यो सरासर गलत हो । वैदिक कालमा गहन गुप्तचर द्वारा जनताको मत वा बिचार बुझ्ने गरिन्थ्यो । राजा रामले यही सिद्धान्त अबलम्बन गरेका थिए । जनताको बिचार गलत छ भनेर जान्दाजान्दै पनि जनताको बिचार जनतालेनै काट्न सक्दछ, राजाले सक्तैन भनेर कदर गरेका थिए । सीतालाई निकालेका थिए । जनताको आदेश राजाको भन्दा माथि हुन्छ भनेर जनताको जत्था पछि लाग्दा पनि मानेका थिएनन् । पिताको आदेश जनताको भन्दा माथि हुन्छ भनेर वनबास गएका थिए । यी कुरा वैदिक संस्कारका धरोहर हुन् । आजको नेपालमा तिनलाई गलहत्ती लगाइएको छ ।

२ : वैदिक संपदाको धरोहर जोगाउन

नेपालको राजसंस्था धराकै इतिहासमा आफ्नो छुट्टै पहिचान राख्ने एउटा मात्र यस्तो संस्था हो जुन नभए पछि पूर्वीय दर्शनको मेरूदण्ड नै रहन सक्दैन । पृथ्विमा यदि हात्ती जातिको बंश बिनाश भएमा के हुन्छ ? लुम्बिनी, पशुपतिनाथ, स्वयंभू, तक्षशीला जस्ता बिश्व संपदा सूचीका बस्तु सरह यो संस्थाले बिश्वमै महत्व राख्दछ । पाश्चात्य मुलुकले त्यो महत्व नबुझ्न सक्दछ अथवा त्यसको अस्तित्वको महत्वलाई निच मार्न सक्दछ । त्यसलाई महत्व दिन र संरक्षण गर्न पूर्वीय सभ्यताका मानिस नै जागरूक हुनु पर्ने हुन्छ, सबै भन्दा बढी नेपाली नै जागरूक हुनु पर्ने हुन्छ । किनकि यो संस्था सनातन धर्मसँग गाँसिएको मात्र होइन, यो त वैदिककालीन सभ्यतासँग गाँसिएको छ । चार वेद, १८ पुराण, ११२ भन्दा बढी उपनिषद, महाभारत, रामायण लगायत यावत् पूर्वीय साहित्य र सभ्यतासँग, नीति र चरित्रसंग आवद्ध छ । नेपाल पृथ्वीभरमा एउटा हिन्दु राष्ट्र मात्र होइन, हिन्दु साहित्य, सभ्यता, संस्कार, कला, ज्ञान विज्ञानको धरोहरको रूपमा जिउँदो जाग्दो इतिहास बोकेर बसेको देश पनि हो । यो देशको राजसंस्थाले ती सबै धरोहरहरूलाई जीवन्त पारेको छ । संरक्षण दिएको छ । अब नेपालको राजसंस्था केवल नेपालीको मात्र नभएर विश्वभरिका हिन्दुहरूको संस्था पनि हो । यसलाई क्रिश्चियन धर्मको दृष्टिले हेर्ने हो भने राजा हिन्दु मात्रका पोप हुन् । मुसलमान धर्मका रूपमा हेर्ने हो भने नेपाल साउदी अरवको मक्का हो । यो देशमा पाइतला राखेर सबै हिन्दु हाजी बन्न सक्दछन् । केवल खुला शासक राजाको रूपमा हेर्ने हो भने फिजी, न्यूजील्याण्ड, अष्ट्रेलिया, क्यानाडा, क्युवा, न्यूगिनी, सोलोमन जस्ता देशको राष्ट्र प्रमुख बेलायतको राजा भए जस्तै हिन्दुहरूका राष्ट्रप्रमुख नेपालका राजा हुन् । नेपालका राजा भारत बर्षका राजा हुन् । नेपालको राजसंस्था राजनीति र प्रशासनको दृष्टिले भन्दा पूर्वीय सभ्यता, संस्कार र संस्कृतिको दृष्टिले बढी महत्व राख्दछ । वि.सं. २०४७ सालपछि नेपालका राजा श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव राज्य संचालनको दैनिक कार्यभार जनतालाई सुम्पिएर केवल पूर्वीय सभ्यताको धरोहरका रूपमा मात्र उभिएको तथ्य सबैलाई थाहा छ । राजाको कति अधिकार हुने भन्ने होइन । नेपालको खाँचो वैदिक राजाको लागि हो ।

३ : बैज्ञानिक महत्व कायम गर्नकालागि

आजकल विश्वभर कुनै समुह, कुलको पनि संस्कृत मातृभाषा छैन । सभ्यताको थालनीमा विश्वभर केवल एउटा भाषा थियो संस्कृत । संस्कृत भाषा विश्वमा आज प्रयोग भएका प्राय सबै भाषाको जननी हो । ककेसियन या आर्यजातिका सबै भाषा संस्कृतका छाउराछाउरी हुन् ।

संस्कृत भाषा विश्वको सबैभन्दा बैज्ञानिक भाषा हो । विश्वका उत्कृष्ट ज्ञान, बिज्ञान, धर्म संस्कार संस्कृति यसै भाषामा लेखिएका छन् । यो भाषा राम्रो भएका कारण नै जर्मनी लगायत विश्वका धेरै विश्वविद्यालयमा पढाई हुन्छ । तर निहित स्वार्थ प्रबृत्ति भएका केहीले वैदिक सभ्यता बढ्न दिन हुँदैन भन्नेहरूले संस्कृत भाषा, विद्यालय, शिक्षालय नै हटाउन बलको प्रयोग गर्ने गरेको पाइन्छ । यस्तो फरक हुनुमा आनुवंशिकता हो, जिन हो । सुसभ्य र सुसंस्कृत मानिस त्यहीबाट फरक हुन्छ । यो आनुवंशिकता बन्न हजारौ बर्ष लाग्दछ । राजनीतिक निर्णय गराएर सन्की स्वभावद्वारा पद अठयाउदैँमा सुसभ्य र सुसंस्कृत बन्न सकिँदैन । यो पृथ्वीको सतहको उर्वरा माटो (त्यउ कयर्ष) बने जस्तै हो । यो माटो २०० बर्ष भन्दा चाँडै बन्नै सक्दैन तर एउटा ठूलो वर्षा, भल वा पैराले त्यसलाई एकै क्षणमा तहसनहस बनाउन सक्दछ । आज नेपालमा सभ्यता र संस्कार भत्काउने राजनैतिक निर्णय त्यही भलबाढी वर्षा जस्तै हो । त्यसले उर्वरा माटो त तुरून्तै विनाश गर्दछ तर नयाँ बनाउन सक्दैन । त्यो स्वतः बन्न न्यूनतम दुई सय वर्ष लाग्दछ ।

वंश अथवा कुलघराना दुइ प्रकारका हुन्छन् । एउटा विद्वत्ताको परंपरा र त्यसको कुशलताको र अर्को जन्ममा पाएको आनुवंशिक संस्कारको । विद्वान् पतञ्जलिले "वैशो द्विधाविद्यया जन्मना च" भनेर ऐतिहासिक महत्वलाई केन्द्रित गरेको पाइन्छ । यो सहज राजनीति नारा जस्तो होइन । यो बृहद् यस्तो गहन दर्शन हो जुन पुनर्स्थापनाको पर्खाइमा छ । अब विश्वमा एउटा पनि हिन्दु या वैदिक राजा भएन भने त्यो संरक्षण नै हुन सक्दैन । तर त्यो हिन्दु राजा राजधर्ममा उल्लेख भएजस्तो चरित्र भएको चाहिन्छ । राजा जनक नै चाहिन्छ । यसले वैदिक सभ्यताको सांस्कृतिक महत्व कायम गराउन सक्दछ र ऐतिहासिक महत्व पनि कायम गराउन सक्दछ ।

कुनैपनि संस्कार वा सभ्यता कति उच्चकोटीको छ भन्ने कुरा त्यसको आयुबाट थाहा लाग्दछ । सभ्यताहरूमा बैदिक सभ्यता सबैभन्दा लामो आयु भएको सभ्यता हो । यस पछि जन्मेका कैयौ सभ्यताको बिनाश भै सक्यो तर यो ज्यौंका त्यौं कायम छ । यसको आयु ३८,९३,१०७ बर्ष मानिएको छ । राजनैतिक परम्परामा पनि त्यसको जन उपयोगिता त्यसको आयुबाट आकलन गर्न सकिन्छ । साम्यबादी पद्धति ७० बर्षमा भत्कियो, दलबिहीन पञ्चाती पद्धति ३० बर्षमा भत्कियो आदि आदि । आक्रोश, आबेग र अज्ञानताका कारण महान र पुरातन सभ्यतालाई भत्काउने काम कसैले पनि गर्न हुँदैन ।

मैले बेलायतको एउटा बजारमा केही मिटर टवीडको कपडा किन्न चाहे । पसलकी बिक्रेता नारीले मिटर शब्द सुन्न चाहिनन् । उनले आफ्नो अग्रेजी, सभ्यताको गौरब गरेर गज र फिटमा बेच्न चाहिन् । त्यहाँको सरकारले मेट्रिक पद्धति लागु गरेको भए पनि जनताले त्यसलाई मानेनन् र आफनो संस्कार र सभ्यतालाई जोगाइ राख्न चाहे । सत्तामा बस्ने अथवा सरकारले त्यहाँको राजसंस्था भत्काउने प्रयत्न धेरै पटक गरेका हुन् । सत्ता मोह चर्को भए पछि दुस्परिणाम र दूरगामी प्रभावको बिचारै नगरी जो कोहीले पनि भत्काउन कोसिस गर्ने गर्दछ । तर बेलायती जनताले त्यहाँको राजसंस्थालाई आफ्नो सभ्यताको एक प्रमुख संपदा मान्दछन् । त्यसलाई जोगाइ राख्न प्रयत्नशील छन् । त्यसमाथि गौरव गर्दछन् । त्यहाँको राजसंस्थालाई संबोधन गरिने भाषा र दिइने उच्च संम्मानलाई पनि बेलायतीले आफ्नो अकाटय सभ्यता मान्ने गर्दछन्, मानि आएका छन् । जापानका राजाले उत्तराधिकारीका रूपमा आफ्नो बंश बढाउन नसकेकोमा राजपरिबारलाई भन्दा त्यहाँका जनतालाई ठूलो चिन्ता छ । कसरी त्यस बंशको जगेर्ना गर्ने भन्नेमा सदा चिन्तित छन् । थाइलैण्डको राजाको कुरा र राजाप्रति दर्शाइने अगाध सम्मान र सत्कार बिश्व मै उत्कृष्ट छ । आफ्नो संस्कार र सभ्यता सबैलाई प्यारो हुन्छ । त्यसलाई सबैले जोगाउन चाहन्छन् । तर नेपालमा डलरमा बिक्ने दलका नेताले आफ्नो र एक मात्र वैदिक सभ्यतालाई किन तिरस्कार गर्दछन् ? यो अहं प्रश्न हो । किन बाबुरामले आफ्नी छोरीलाई माया गर्दछन् आफ्ना बाबुबाजेले मानिआएको एक मात्र बैदिक सभ्यतालाई घृणा गर्दछन् । किन छोरीलाई लगेर फोहोरको डुंगुरमा फाल्दैनन् । किन पारसलाई घृणा गर्दछन् र प्रकाशलाई माया गर्दछन् प्रचण्डले । आखिर प्रकाशको चरित्र धेरै गुणा कमजोर छ, अनैतिक छ र भ्रष्ट पनि ।

नेपालको राजसंस्थाको अबको महत्व शासकीय भन्दा बिश्व संपदाको रूपमा बढी छ । बैदिक परंपरा अनुसार राजाले जन चाहना अनुसार राज्य ब्यबस्था संचालन गर्नु पर्दछ । जन चाहना बिपरित काम गरेमा राजालाई हटाउन हुन्छ तर अर्को उत्तराधिकारीको चयन गर्नुपर्दछ त्यसै कुलबाट । राजसंस्था बा राजमुकुट हटाउनु हुँदैन । राजसंस्था कायम नगराए गौरबमय सभ्यताको बिनाश हुन्छ र राक्षसी राजकत्व हाबी हुन्छ । जसकोलाठी उसैको भैसी, टकासेर भाजी टकासेर खाजा जस्ता राक्षसी शासनका सूत्र लागु हुन्छन् । त्यसमा बलको राजनीति हुन्छ । बलियो बाँच्दछ निर्दो मर्दछ, लुटिन्छ , काटिन्छ, अपहरित हुन्छ, बलात्कारित हुन्छ । कहींकतै कानूनको पालना हुन्न । बिबेकले काम गर्दैन । भीडको शासन हुन्छ ।

'डिप्रेसन'लाई गाँउबाटै नियन्त्रणमा लिने सरकारको तयारी

काठमाडौं । सरकारले डिप्रेसन अर्थात् 'दिक्दारी रोग' लाई गाँउबाटै नियन्त्रणमा लिने तयारी गरेको छ । त्यसका लागि स्थानीय स्वास्थ्यचौकी तथा उपस्वास्थ्यचौकीका प्रमुख(अहेव)हरूलाई मानसिक स्वास्थ्यसम्वन्धी तालिम दिई नियन्त्रण गर्ने योजना सरकारले अघि सारेको हो । डिप्रेसन प्रारम्भीक चरणमै पत्ता लागि उचित उपचार पाएमा छोटो समयमै सजिलै निको हुने चिकित्सकहरू बताउछन ।

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले देशभरका ३ हजार ९ सय १५ गाविसमा रहेका स्वास्थ्य चौकी, उपस्वास्थ्य चौकी तथा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रका प्यारामेडिक्स (हेल्थ असिस्टेन्ट, अनमी, नर्स) लगायतलाई तालिम दिने तयारी गरेको हो । यद्यपि पहिलो चरणमा ५ सय गाविसमा सो कार्यक्रम लागू गर्ने तयारी स्वास्थ्य सेवा विभागले गरेको छ ।

पछिल्ला वर्षहरूमा विश्वव्यापी रूपमा फैलदै गएको डिप्रेसनबाट नेपालमा पनि जनसंख्याको १० प्रतिशत अर्थात २६ लाख जनता ग्रसित भएको विश्व स्वास्थ्य संगठन(डव्लुएचओ) को प्रतिवेदनमा उल्लेख छ । सो संख्या शहरमा भन्दा ग्रामिण क्षेत्रमा अझ बढी छ ।

स्वास्थ्य मन्त्री खगराज अधिकारीले देशभरका स्वास्थ्य चौकी तथा उप स्वास्थ्यचौकीमा रहने प्यारामेडिक्सहरूलाई सामान्य तालिम दिइने जानकारी दिए । उनले स्थानीय तहमा स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरेका प्यारामेडिक्सहरूले अन्य रोगको जस्तै लक्षण थाहा पाइ सामान्य परामर्स गर्ने, रिफर गर्ने वा सामान्य औषधी प्रदान गर्नेसम्मको अधिकार दिइने नीति अघि सारिने बताए । नसर्ने यो रोगको औषधि सरकारले आगामी आर्थिक वर्षदेखि स्वास्थ्य चौकी तथा उपस्वास्थ्य चौकीसम्म निःशुल्क उपलब्ध गराउने तयारी भइसकेको छ ।

स्वास्थ्य सेवा विभाग प्राथमिक स्वास्थ्यसेवा पुनर्जागरण महाशाखाका अधिकृत रूपनारायण खतिवडाले तालिम लिएपछि अहेवहरूले अन्य रोगको जस्तै डिप्रेसनको पनि लक्ष्ँण बुझ्न सक्ने र काउन्सीलिङ गर्न सक्ने बताए । 'सामान्य अवस्थाको रहेछ भने काउन्सीलिङबाटै ठिक हुन्छ , बढी भएको रहेछ भने सम्वन्धीत अस्पतालमा पठाउने व्यवस्था हुन्छ ,' खतिवडाले भने, 'तालिमले भयावह अवस्थामा बढेको रोग नियन्त्रणका लागि ठूलो मद्धत पुग्छ ।'

बरिष्ट मानिसक रोग विशेषज्ञ डा सरोज ओझाले समयमै पत्ता लागे मानसिक रोगको उपचार साधारण हुने भन्दै गाउ गाउका स्वास्थ्यकर्मीलाई दिइने तालिमले निकै फाइदा हुने बताए । उनले पछिल्लो समयमा ग्रामिण क्ष्ँत्रबाट बैदेशिक रोजगारीमा जाने क्रम बढदै गएको र श्रीमान विदेश भएका घरका श्रीमतीहरू डिप्रेसनबाट बढी पिडीत हुने गरेको बताए ।

किन न्यून छ मधेशी महिलाको पहुँच ?

जेपी यादव

समाज गतिशील छ । समाजको गतिशीलतासँगै सामाजिक व्यवहारमा पनि परिवर्तन आउँछ । समाज विकासका लागि सबैको साझा प्रयास भएमा मात्र समतामूलक समाजको निर्माण सम्भव हुन्छ । जनसङ्ख्याको अधा भाग ओगटेका महिलाहरूले घर परिवार, समाज र समष्टिगत रूपमा राष्ट्रलाई योगदानको कदर किमार्थ छुपेको छैन । सृष्टि र समाजलाई निरन्तरता दिने कार्यका लागि मात्र नभएर संसारलाई परिवर्तनशील गतिशील बनाउनमा महिलाको अहम् योगदानलाई विचार गरेर नै महिला पुरूषलाई एक रथको दुई पाङ्ग्रा तथा एक सिक्काका दुई पट्टा भन्ने आख्यानमा पनि विमति राख्नुपर्ने अवस्था छैन । यस्तो तितो यथार्थलाई स्वयम् ख्याल नगरी व्यक्तिगत अहंकार, जातीय विभेद, सामाजिक संरचना, कानुनको अपर्याप्तता, विभेदकारी नीति तथा आपसी विभेदले गर्दा लैङ्गिक समानता कायम हुन नसकी रहेको अवस्था देखिइएको छ । महिलाहरु पुरूषको तुल्नामा शारिरीक तथा मानसिक रूपले कमजोर नदेखिए पनि पुरूष प्रधान (पितृसत्तात्मक) सामाजिक व्यवस्था तथा पुरातनवादी चिन्तनको कारणले गर्दा महिलाहरु पराधीन भएर बाँच्नु परेको अवस्था छ ।

आज एकाइसौं शताब्दीमा समेत महिलाहरूप्रति भएको विभेदले गर्दा हाम्रो मुलुकमा आर्थिक क्रान्ति नभई देश विकास गर्न सकिरहेको छैन । जुन समाजमा वास्तवमा महिलाले महिलाको समान पाएर बाँच्न नसकिरहेको अवस्था छ भन्ने त्यो देशले कसरी उन्नति र प्रगति गर्न सक्ला ? यो महत्वपूर्ण सवाल र चुनौति पनि हो । देश र मधेशको उत्थानका लागि सामनती सोच र शोषण दमनको विरूद्ध तथा सामनती संस्कारलाई भत्काउन गोलबन्द भएर अगाडि बढ्नु आजको आवश्यकता हो । राज्यको अधाभन्दा बढी जनसङ्ख्या ओगटेको तराई र मधेशको क्षेत्रमा ५२ भन्दा बढी जातिको बसोबास भएको त्यहाँका अधिकांश महिलाहरु राज्यको हक र अधिकारबाट वञ्चित भइराखेको अवस्था हुँदाहुँदै पनि नेपाल संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्यमा प्रवेश गर्न लाग्दासमेत खस मानसिकताबाट ग्रसित पहाडिया मूलका मुट्ठिभर व्यक्तिहरूले राज्यको ८५ प्रतिशत सुविधा उपभोग गरिराखेको हामीबाट छुपेको छैन ।

आज मधेशको महिलाको अधिकारको कुरा गहिरिएर गर्ने हो भने हाम्रो छाती छिया-छिया पर्ने अवस्था आउँछ तर मधेश र मधेशीको अधिकारको कुरा गर्ने खस मानसिकताबाट प्रेरित नागरिक समाज, मानव अधिकारकर्मी तथा प्रेस स्वतन्त्रताको रक्षक मधेश विरोधी मिडियाले समेत यस्ता कुराको चर्चा समेत गरेको देखिदैन ।

नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ को धारा (१२६) को स्पष्टिकरणमा सैनिक अधिकृत वा जवान र सशस्त्र प्रहरी वा प्रहरी कर्मचारीको सेवा वा पद तथा तथा निजामती सेवा वा पद होइन भनि ऐनद्धारा तोकिएको अन्य सेवा वा पदबाहेक नेपाल सरकारका अरु सबै सेवा वा पदलाई निजामती सेवा वा पद मानिने छ भनी उल्लेख गरिएको छ । नेपालको निजामति सेवामा कर्मचारीहरूको नियुक्तिको सिफारिस गर्नका लागि संवैधानिक निकायको रूपमा लोकसेवा आयोगको व्यवस्था गरिएको छ । त्यस्तै निजामती सेवा ऐन, २०४९ मा नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क सेवा, नेपाल कृषि सेवा, नेपाल न्याय सेवा, नेपाल परराष्ट्र सेवा, नेपाल प्रशासन सेवा, नेपाल लेखा परिक्षण सेवा, नेपाल वन सेवा, नेपाल विविध सेवा र नेपाल शिक्षा सेवा गरी १० वटा निजामती सेवाको व्यवस्था गरिएको छ ।

नेपालको निजामती सेवामा राजपत्राकिंत र राजपत्र अनकिंत गरि दुई तहका कर्मचारी रहेका छन् । जसमा राजपत्राकिंतमा विशिष्ट श्रेणी (सचिव वा सो सरह) प्रथम श्रेणी (सह-सचिव), द्वितीय श्रेणी (उप-सचिव) र तृतीय श्रेणी (शाखा अधिकृत) तथा राजपत्र अनंकिंतमा प्रथम श्रेणी (नायब सुब्बा), द्वितीय श्रेणी (खरिदार), तृतीय श्रेणी (मुखिया) चतुर्थ श्रेणी (बहिदार) र पाँचौं श्रेणी (कार्यालय सहयोगी) तथा सवारी चालकलगायत कार्यरत रहेका छन् । तर राज्यको पहुँचमा नपुगेका केही समुदाय तथा लक्षित समूहहरूको समानुपातिक प्रतिनिधित्व गराउन तथा निजामती सेवालाई समावेशी बनाउन खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पूर्ति हुने पदमध्ये ४५ प्रतिशत छुट्टयाई सो प्रतिशतलाई सतप्रतिशत मानि देहायबमोजिमका उम्मेदवारहरुका लागि आरक्षण गरिइएको छ । क) महिला (३३ प्रतिशत), आदिवासी जनजाति (२७ प्रतिशत) ग) मधेशी (२२ प्रतिशत) घ) दलित (नौ प्रतिशत) ङ) अपाङ्ग (पाँच प्रतिशत), च) पिछडिएको क्षेत्र (चार प्रतिशत) यहाँ पिछडिएको क्षेत्र भन्नाले (

अछाम, जाजरकोट, हुमला, मुगु, कालिकोट, बाझाङ्, डोल्पा, जुम्ला, बाजुरा) जिल्ला सम्झनु पर्दछ । अब हामी तराईवासी मधेशीले सोच्नुपर्ने कुरा के छ भन्ने २०६८ को जनगणनाअनुसार नेपालको जनसङ्ख्या २,६४,९४,५०४ जना पुगेको देखिन्छ । जसमध्ये तराईको जनसङ्ख्या १,३३,१८,७०५ छन् । जुन सम्पूर्ण जनसङ्ख्याको ५०.२७ प्रतिशत हो । र समावेशीको कुरा गर्दा मधेशीको कोटा १०० प्रतिशतमा ५५ प्रतिशत खुल्ला र ४५ प्रतिशतलाई शत प्रतिशत मानी सो कोटाको २२ प्रतिशत मधेशीका लागि जुन शतप्रतिशतको लगभग ९ प्रतिशतको हाराहारीमा हुन्छ ।

आरक्षणको नाममा बच्चालाई ललिपप देखाउनुबाहेक केही पनि होइन । समावेशीको नाममा तराईवासी मधेशीको राज्यको हरेक अङ्ग शासन प्रशासनमा पहुँच बढ्छ र राज्यको आर्थिक श्रोत कहाँबाट आएर कहाँ र कसरी खर्च हुन्छ भन्ने कुराको भण्डाफोर हुन्छ त्यसलाई निस्तेज पार्नका लागि नै निजामती सेवामा अझ ५० वर्ष मधेशीलाई समानुपातिक प्रतिनिधित्व नगराउनका लागि नै निजामती सेवामा मधेशी आरक्षणको कोटा ९ प्रतिशतको हाराहारीमा राखियो तर आम मधेशीले अझ पनि २२ प्रतिशत आरक्षण हो भने कुरा बुझि राखेको अवस्था छन् । अब सजिलै तराईवासी मधेशीले अनुमान गर्न सकिन्छ कि जनसङ्ख्याको अनुपातमा कति प्रतिशत मधेशीको प्रवेश हुन्छ । मधेशी महिलाहरूको आफ्नो परिवेश सामाजिक संस्कारले केही हदसम्म पछि पारे ।

पहिला छोरीहरूलाई पराइको घर जाने भनेर छोरा जस्तो छोरीलाई महँगो विद्यालय नपठाई, छोरालाई घर खेत बेचेर भए पनि राम्रो विद्यालयमा पढाउने परिपाटि थियो । तराईवासी मधेशी महिलामाथिको साँस्कृतिक विभेद केही हदसम्म रोकिए तापनि खस मानसिकताबाट ग्रसित महिलाले समेत आफ्नो सन्ततिको भाग सुरक्षित राख्न मधेशी महिलाका लागि छुट्टै आरक्षण हुन नदिई खस महिला (वाहुन, क्षेत्री)ले महिलाका लागि छुट्टयाइएको ३३ प्रतिशत आरक्षण कोटालाई आफ्नो भागमा पार्न सफल भईन जसको ठोस प्रमाण लोकसेवाबाट निस्किने खुल्ला प्रतियोगिताको परिणामबाट थाहा पाउन सकिन्छ कि कति प्रतिशत मधेशी मूलको महिलाको नाम निस्केको हुन्छ । जसको परिणामस्वरूप मधेशी महिलाको पहुँच राज्यको हरेक अंगमा न्यून अवस्थामा रहेको पाइन्छ । निजामती सेवाको कुनै पनि पदमा मधेशी महिलाको पहुँच भइराखेको छैन यसको मतलब यो होइन कि मधेशी महिलाहरूमा नाम निकाल्ने वा प्रशासन चलाउने क्षमता नै छैन । यदि वदनियत नभएको भए फाटफुट भए पनि मधेशी महिलाको नाम निस्केको पाइन्थ्यो । दुर्भाग्यको कुरा आफ्नै मुलुकमा तेस्रो दर्जाको नागरिकसरह जीवन जिउन बाध्य पारिएका छन् । तर त्यहीं ठाउँमा जनसङ्ख्याको अधारमा तराईवासी मधेशीका लागि छुट्टै मधेशी महिला, मधेशी आदिवासि जनजाति, मधेशी दलित र मधेशी अपाङ्गको व्यवस्था गरिदिएको भए थोरै मात्रामा भए पनि मधेशी महिलाको प्रवेश हुने अवसर हुन्थ्यो ।

अहिलेको अवस्थामा मधेशी सीटको वाहेक महिला, आदिवासि जनजाति, दलित र अपाङ्गको सिटमा समेत पहाडी मुलकै मानिसहरूको नाम आउँछ त्यसकारण वर्तमान निजामति ऐनमा तत्काल संशोधन गर्नुपर्ने अवस्थामा नै छ । तर मधेशलाई भोट बैंकको रूपमा प्रयोग गर्ने लोकतन्त्र तथा गणतन्त्रवादी दलहरु मधेशी महिलाका लागि छुट्टै आरक्षण मानवता विरोधी हो भन्ने प्रमाणित समेत गर्न सकिराखेको अवस्था छैन । राज्यको जुनसुकै अंगमा हेर्दा तराईवासी मधेशी महिलाको प्रतिनिधित्व शून्यमा छ । निजामती सेवाको राजपत्राकिंत विशिष्ट श्रेणी र रा.प.प्रथम श्रेणीमा मधेशी महिलाको पहुँच छदैछैन । संविधानसभा पहिलोमा नेपालको अन्तरिम संविधानको मर्मअनुसार ३३ प्रतिशत महिलाको सहभागिता भए पनि संविधानसभा दोस्रो तथा राज्यको हरेक अंगमा जनसङ्ख्याको आधारमा समानुपातिक समावेशी सहभागिता गराउने नीति नियम बने पनि त्यो नारामा मात्र सीमित रहन गयो । राज्यले युवा युवतिको रोजगारीको ग्यारेन्टीका लागि ठोस अधार सृजना गर्न नसकेको कारण आज लाखौ सङ्ख्यामा युवायुवति दिनानुदिन विदेशिनु परिराखेको छ । तर, विदेशमा आफ्नो श्रमको उचित पारिश्रमिक नपाई उल्टै दुःख यातना पाइराखेको अवस्था छ । कति आफ्नो ईज्जत जोगाउन सकिराखेको छैन भन्ने कति दुःख सहन नसकि आत्महत्या गरिराखेको घटना हाम्रो सामु छुपेको छैन ।

राज्यका लागि, आफ्नो माटोका लागि केही गरौं भन्ने आकांक्षा भएको उमेरमा अवसर नपाई बाध्यात्मक परिस्थितिमा आफ्नो घर परिवारको जोहो टार्न विदेशिनु पर्ने अवस्थाबाहेक आज नेपाली युवायुवतिको सामने अवसरको सबै ढोका बन्द भएको अवस्थामा जो कोही आफ्नो श्रम विदेशी माटोमा बेचिन बाध्य हुन्छ । त्यसकारण दक्ष जनशक्तिलाई विदेशिनुबाट रोक्न नेपाल सरकारको ठोस पहल कदमीमा उनीहरूको श्रम आफ्नो माटोमा आफ्नै लागि उपयोग हुने वातावरण राज्यले तत्काल मिलाई युवाहरूको मानसिक सन्तुलनसमेत गुमाउनुबाट बच्न राज्यले चाडो भन्दा चाडो ठोस आधार सहितको योजना लागू गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

(मधेश दर्पण फिचर सेवा)

---

vjsb

प्रधानमन्त्री र राणाबीच वार्ता

काठमाडौं । प्रधानमन्त्री सुशील कोइरालासँग सर्वोच्च अदालतले मान्यता प्रदान गरेको नेपाल ओलम्पिक कमिटी (एनओसी)का अध्यक्ष रूक्मशमशेर राणाले मंगलबार भेटवार्ता गरेका छन् । बालुवाटारस्थित प्रधानमन्त्रीनिवासमा साँझ ७ बजे प्रधानमन्त्री र राणाबीच भेटवार्ता भएको हो । भेटवार्ताका क्रममा आफ्नो समूहमा कोषाध्यक्ष पुरूषोत्तम श्रेष्ठ तथा प्रवक्ता प्रशन्नमान शाक्य रहेको अध्यक्ष राणाले जानकारी दिएका छन् । उनका अनुसार दुई पक्षबीच २० मिनेट वार्ता भएको थियो ।

प्रधामन्त्री कोइरालाले मुलुकको कानुनअनुसार एनओसी रहने स्पष्ट पारेको अध्यक्ष राणाले बताए । 'यो मुलुकमा कानुनभन्दा माथि कोही हुन सक्दैन, यहीअनुसारै एनओसी चल्नुपर्छ,' प्रधानमन्त्री कोइरालाको भनाइ उद्धृत गर्दै राणाले भने, 'हामीले पनि कानुनअनुसारै न्याय पाउन भनी आग्रह गरेका छौं ।' वार्ताका क्रममा आफूहरूले पनि मुलुकमा एउटा मात्र एनओसी हुनुपर्ने प्रधानमन्त्रीलाई आग्रह गरेको अध्यक्ष राणाले बताए । 'प्रधानमन्त्रीसमक्ष मुलुकमा दुई ओलम्पिक नभएर एउटा मात्र हुनुपर्ने धारणा राखेका छौं, दुई एनओसी भएकाले नै खेलकुदमा धेरै प्रभाव परिरहेको हामीले जानकारी दिएका छौं,' राणाले भने ।

२१ असोज ०६७ मा सर्वोच्चका तत्कालीन न्यायाधीश खिलराज रेग्मीको इजलासले राणा अध्यक्ष रहेको एनओसी वैधानिक र ध्रुवबहादुर प्रधान अध्यक्ष एनओसी अवैधानिक भएको फैसला सुनाएको थियो । सोही समयदेखि मुलुकमा दुई ओलम्पिक कमिटी छन् । मुलुकको कानुनमा प्रधान अध्यक्ष एनओसी अवैधानिक रहे पनि उसलाई अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता भने छ । वैधानिक र अवैधानिक एनओसीबीचको आपसी द्वन्द्वका कारण पछिल्लो चार वर्ष मुलुकको खेलमाथि धेरै असर गरेको छ ।

प्रधानमन्त्रीसँगको वार्तामा राणापक्षले सबै प्रमाण पेस गरेका छन् । प्रधानमन्त्री कोइलाराले पनि एनओसी विवादको विषयमा सकारात्मक रहेको आफूहरूले पाएको राणाले जनाए । 'हामीले प्रधानमन्त्रीज्यूलाई हामीसँग रहेको सबै प्रमाण राख्यौं, उहाँ यस विषयमा पोजेटिभ नै रहेको पायौं,' भेटवार्तापछि राणाले भने । कुराकानीका क्रममा प्रधानमन्त्री कोइरालालाई पनि एनओसी विवादबारे हल्का जानकारी रहेको महसुस गरेको राणाले जनाए ।

आफ्नै मूर्तिसँग पेले

न्युयोर्क । आफ्नो देशले विश्वकप फुटबल आयोजनाको तयारी गरिरहँदा फुटबलका महान् हस्ती पेले न्युयोर्कमा निर्मित आफ्नो मैनको प्रतिमा अनावरणका लागि पुगेका छन् । न्युयोर्कको कस्मस क्लबले ब्राजिलियन फुटबल हस्ती पेलेको मैनको प्रतिमा स्थापना गरेको हो । पेलेले आफ्नो पूर्वक्लब कस्मसले स्थापना गरेको आफ्नो मैनको प्रतिमासँगै बसेर फोटोसमेत खिचाए । पेले उत्तरी अमेरिकन सक्कर लिग सिजनको सुरूवातको अवसरमा न्युयोर्क पुगेका हुन् । पेलेले सन् १९७० मा पुरानो कस्मसका लागि फुटबल खेलेका थिए । अमेरिकन लिगको साबिक विजेता कस्मसले उपाधि रक्षाको अभियान सुरू गर्दा आफ्नो पूर्वटोलीलाई समर्थन गर्न पेले न्युयोर्क पुगेका हुन् । कस्मसले घरेलु मैदानमा एटलान्टा सिल्भरब्याक्सलाई ४-० ले पराजित गर्दै विजयी सुरूवात गरेको छ ।

लिग आयोजकले पेलेको मैनको प्रतिमा स्थापना गर्नाले प्रतियोगिताको साख नै बढेको बताएको छ । क्षेत्रीय जनरल म्यानेजर ब्रेट पिदजिओनले भने, 'पेलेको मैनको प्रतिमा हाम्रा लागि एकदमै महत्वपूर्ण छ, उनको यो प्रतिमाले फुटबलको महत्वपूर्ण समयको प्रतिनिधित्व गरेको छ,' उनले भने, 'त्यसैले यसले हाम्रो लिगको स्तरमा पनि बढाएको छ ।' ७३ वर्षीय पेलेले कस्मसका लागि आफ्नो दुईवर्षे कार्यकालमा ५६ खेल खेलेका थिए भने त्यसमा ३१ गोल गरेका थिए ।

फ्रेन्च ओपनको धनराशि बढ्यो

पेरिस/ पछिल्लो समय टेनिस खेलाडीहरु ग्रान्डस्लाम प्रतियोगितातर्फ थप आकर्षित हुन थालेका छन् । ग्रान्डस्लाम प्रतियोगिता जित्न उनीहरु अन्य प्रतियोगिताको तुलनामा धेरै मिहिनेत गर्छन् । यसको एउटै मात्र कारण हो- खेलाडीले पाउने मान, प्रतिष्ठा तथा धनराशि ।

अस्ट्रेलियन ओपन, फ्रेन्च ओपन, विम्बल्डन तथा युएस ओपनका आयोजकले प्रत्येक वर्ष कुल धनराशि बढाउँदै गइरहेका छन् । सोही धनराशि बढाउने क्रममा पालो रह्यो- वर्षको दोस्रो ग्रान्डस्लाम फ्रेन्च ओपनको । यसपटक फ्रेन्च ओपन विजेताले अघिल्लोपटकको तुलनामा दश प्रतिशत बढी धनराशि आर्जन गर्नेछन् ।

फ्रेन्च टेनिस संघले मंगलबार यसपटक समग्रमा दुई करोड ५० लाख युरो धनराशि हुने जनाएको छ । पुरूष र महिला विजेताले समान १० लाख ६५ हजार युरो पाउनेछन् । यो गत वर्षको तुलनामा दश प्रतिशतले वृद्धि भएको हो । रातो माटोमा खेलिने फ्रेन्च ओपन थप आकर्षक तुल्याउन आयोजकले पहिलोदेखि चौथो चरणसम्म हार्ने खेलाडीका हकमा पनि धनराशि बढाइएको छ । चौथो राउन्डमा पराजित हुने खेलाडीले अघिल्लो वर्षको तुलनामा थप २५ प्रतिशत धनराशि पाउनेछन् ।

पहिलोदेखि तेस्रोसम्म पराजित हुने खेलाडीका हकमा २० प्रतिशत धनराशि वृद्धि गरिएको छ । गत वर्ष अन्तिम समयमा ३० लाख युरो बढाइएको थियो । पुरूषतर्फ स्पेनिस खेलाडी राफेल नाडालले कीर्तिमान रूपमा आठपटक उपाधि जितेका छन् । प्रतियोगिताका निर्देशक जिल्बर्ट येस्मले चार वर्ष लक्षित गरी धनराशि वृद्धि गरेको जानकारी दिएका छन् ।

'हामीले चार वर्षको योजना खाका कोरेका छौं, अझ यसपटक पहिलो चरणबाटै नकआउट हुने खेलाडीका हकमा पनि बोनस राखौं,' उनले भने । यस वर्षदेखि अस्ट्रेलियन ओपन आयोजकले पनि विजेता धनराशि तीन करोड ३० लाख अस्ट्रेलियन डलर पुऱ्याएको थियो ।

/Elg va/

मस्कोमा छिमेकी

वरिष्ठ साहित्यकार गुरुप्रसाद मैनालीद्वारा लिखित बहुचर्चित कथा 'छिमेकी'मा आधारित लघु चलचित्र 'छिमेकी' डिटेक्टीभ फेस्ट मास्कोमा छनोट भएको छ । अप्रिल १६ देखि सुरु भएको उक्त अन्तर्राष्ट्रिय फिल्म फेस्टिभलमा

छिमेकीले टिभी सिरिज विधामा मनोनयनमा परेको छ ।

नेपालका अविकसित पहाडी, ग्रामीण जीवनको घटानालाई उजागर गरिएको छ । छिमेकीको महत्व दर्साइएको 'छिमेकी'मा श्याम राई, वालदीप राई, मुकुन्द किशोर भट्टराई, उत्तम केसी, डोमा शेर्पा, कंचन राई, पदमप्रसाद पौडेल, बद्री पुडासैनी, प्रताप मल्ल लगायतका कलाकारहरू मुख्य भूमिकामा रहेका छन् । सुमन तण्डुकारको छायाँकन, शिवशर्मा र विपिन भाटको सम्पादन, कृष्ण ढुङ्गानाको सम्वाद परिमार्जन, विनय पोखरेल, विश्वराम विष्ठ, धर्मराज पोखरेलको निर्माण र शुभाष गजुरेलको निर्देशन रहेको छ ।

युद्धसाहित्यः सिद्धान्त र सिर्जनाहरू विमोचित

नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानका निर्वतमान कुलपति एवम् आयमेली कवि बैरागी काइँलाको प्रमुख अतिथ्यमा युद्धसाहित्यः सिद्धान्त र सिर्जनाहरू नामक पुस्तकको काठमाडौंमा आयोजित एक कार्यक्रमबीच विमोचित भएको छ ।

ले आयोजना गरेको कार्यक्रममा पुस्तकमाथि बैरागी काइँला, श्रवण मुकारूङ, खेमनाथ दाहाल, अमर गिरी, राजन मुकारूङ, राधेश्याम लेकाली लगायतले टिपणी गरेका थिए । प्रतिभा प्रकाशन, बेलायतले प्रकाशन गरेको उक्त पुस्तकको सम्पादन गणेश राई, काङमाङ नरेश राई र अप्जसे कान्छाले गरेका छन् । युद्ध साहित्य लेखन नेपाली साहित्य लेखनमा नयाँ आयम भएको वक्ताहरूले बताएका छन् ।

नेपाली भाषा, साहित्य, सङ्गीत एवम् कलाप्रति पूर्ण रूपले समर्पित संस्था नेपाल प्रतिभा प्रतिष्ठान, बेलायतले हरेक वर्ष नेपाली स्रष्टाहरूलाई पुरस्कार र सम्मानित गर्दै आएको छ । नेपाल, बेलायत तथा संसारका विभिन्न क्षेत्रका नेपाली भाषा, साहित्यमा कलम चलाउने स्रष्टाहरूका विभिन्न विधाका पुस्तकहरू यस संस्थाले प्रकाशन गर्दै आएको छ ।

प्रशासनसम्बन्धी पोखरेलको किताब

काठमाडौं । प्रशासन, राजनीतिक समाजशास्त्र तथा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धका विज्ञ कृष्ण पोखरेलको पुस्तक 'राज्य जनप्रशासन र सार्वजनिक मामिला' बजारमा आएको छ । निजामती सेवामा क्रियाशील वा प्रवेश गर्न चाहने परीक्षार्थीका लागि लक्षित पुस्तकमा राज्य, प्रशासन, अड्डातन्त्र र तिनको व्यवस्थापनबारे विस्तृत विश्लेषण गरिएको छ । त्यसैगरी लोकसेवा आयोगका साथै नेपाली निजामती सेवाका विभिन्न आयाम, नेपालको प्रशासनिक विकासदेखि जनप्रशासन र उत्तरआधुनिकतावादसम्मको व्याख्या पुस्तकमा पाइन्छ ।

पुस्तकले समेटेको बृहत् आयामले यो पुस्तक जनप्रशासन र सार्वजनिक मामिला अध्ययनको एउटा आधिकारिक पुस्तक बनेको छ । जनप्रशासन र सार्वजनिक मामिलामा स्नातकोत्तर अध्ययन गर्न चाहने विद्यार्थीको आवश्यकता पनि पुस्तकले पूरा गर्न सक्ने देखिन्छ ।

करिब चार दशक अध्यापनमा संलग्न लेखक पोखरेल केही समयअघि मात्रै लोकसेवा आयोगको सदस्यबाट सेवानिवृत्त भएका हुन् । उनको आधुनिक राजनीतिक विश्लेषण, राजनीतिक समाजशास्त्र, विश्व शासन, अन्तर्राष्ट्रिय अध्ययन, प्रशासनको सिद्धान्त र नेपालको प्रशासनलगायतका पुस्तक प्रकाशित छन् ।

विकटका महिलाका समस्या

प्रकाश सिंह

सुत्केरीपछि अत्यधिक रक्तस्रावका कारण गएको असोजमा बाजुराको बाह्रबिस-१ तिमाडाकी ३५ वर्षीया जुनकलादेवी लुहारको मृत्यु भयो । तेस्रो सन्तानको रूपमा जन्मेको छोरा भने जीवितै छन् । बच्चा पाएको बिहान उनी धान कुट्न गएकी थिइन् । बिहानको काम सकेर घर फर्केपछि उनलाई सुत्केरी बेथा लागेको थियो । बेथा लागेको केही समयमै बच्चा जन्माएकी जुनकलाको बच्चा पाएको दुई घन्टालगत्तै अत्यधिक रक्तस्राव भएको थियो । कडा परिश्रमका कारण रक्तस्राव भई उनको मृत्यु भएको हुन सक्ने अनुमान छ । बाह्रबिस स्वास्थ्यचौकी दुई घन्टाको पैदल दूरीमा छ । एक महिना पहिला मात्र ब्रह्मतोला-३ मल्लाकुडीकी ३२ वर्षीया चनादेवी लुहारको सुत्केरी भएको दुई दिनमा मृत्यु भएको थियो ।

मृत्यु भएका अधिकांश महिला दलित समुदायका, कम उमेरका, आर्थिक अवस्था कमजोर भएका देखिन्छन् । गएको एक वर्षमा बाह्रबिस-६ की १८ वर्षीया शोभा नेपाली, आटिचौर-२ सनाइवाडाकी २८ वर्षीया लाली नेपाली, बाह्रबिस-६ की २२ वर्षीया दुर्गा नेपाली, कोटिला-८ दैयाकी २० वर्षीया जुना विक, कुल्दैवमाण्डौ-२ दोगडीवाडाकी बसु मिजार, कैलाशमाण्डौ-३ की टिउकी विक र पाण्डुसैन गाविसमा २ जना गरी आठजना सुत्केरीको ज्यान गएको खबर सार्वजनिक भएको थियो । आर्थिक वर्ष ०६६/०६७ मा १२ जना, ०६७/०६८ मा पाँचजना, ०६८/ ०६९ मा दुईजना र ०६९/०७० मा आठजना सुत्केरी महिलाको मृत्यु भएको तथ्याङ्क जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय बाजुराले राखेको छ ।

अस्पताल, डाक्टर र औषधिको राम्रो प्रबन्ध भएको ठाउँमा पनि आमालाई सुरक्षित राख्न र स्वस्थ बच्चा जन्माउन गर्भवती हुनुअघि गर्भजाँच र भइसकेपछि आमा र बच्चाको स्वास्थ्य जाँच, पोषणयुक्त खानेकुरा, सुत्केरी अवस्थामा आउन सक्ने सम्भावित खतराका लागि पहिले नै खर्चको जोहो गर्नुपर्छ । सुत्केरी भइसकेपछि पनि सुत्केरी जाँच गराउनुपर्छ । तर, स्वास्थ्य सुविधा एकदमै कम भएको दुर्गम जिल्ला बाजुराका महिला गर्भवती भएपछि अपनाउनुपर्ने सावधानीबारे बेखबर छन् । बाजुराका आमाहरू केही समस्याले र केही हेल्चेक्र्याइँले मरिरहेका छन् । जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय बाजुराको तथ्याङ्क हेर्दा नियमित गर्भजाँच गर्ने महिलाको सङ्ख्या ३३ प्रतिशत मात्रै रहेको छ भने सुत्केरीपछि तीनै चरणमा जाँच गर्ने एकजना पनि छैनन् । वर्षेनी मर्ने आमाहरूले स्वास्थ्य संस्थामा कहिल्यै चेकजाँच नगरेका जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयकी स्टाफ नर्स धर्मा रोकायको भनाइ छ ।

कतिपय महिलाले सुत्केरी बेथा लाग्दा स्वास्थ्य संस्था लैजानुको सट्टा धामीझाँक्रीको भर पर्नुले पनि ज्यान गुमाएको पाइएको छ । बच्चाको र आमाको ख्याल नगरी गर्भवती र सुत्केरी अवस्थामा कडा परिश्रम गर्नुपर्ने बाध्यताले पनि यस्ता घटना हुने गरेका छन् । 'घरमा खान-लाउन कमी हुन्छ, दैनिक काम नगरे खान पाइँदैन, अनि गर्भवती समयमा पनि बाध्य भएर कडा परिश्रम गर्नुपर्छ,' दहकोटको दुर्गम गाउँ मल्दुगनकी धना रोकाया भन्छिन्, 'बच्चा पाउने समयमै पनि काम गर्नुपर्छ, कोही त मेलापातमै बच्चा पाएर घरमा आउँछन् । हाम्रो मर्नु र बाँच्नु भनेको भगवान्को दयाधर्म हो ।'

मार्तडीकी स्वयम्सेविका सीता विक गर्भवती आमा मर्ने सवालमा 'जता गहिरो उतै पहिरो' भन्ने उखान ठ्याक्कै मिलेको बताउँछिन् । जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय बाजुराका सिनियर अहेव दीपक शाहको अनुभवमा धेरै महिलाको मृत्युको कारण अत्यधिक रक्तस्राव रहेको छ । केहीको बच्चा पाउनु पहिले र केहीको बच्चा पाएको चार-पाँच दिनमा मृत्यु भएको स्वास्थ्य कार्यालयको रेकर्डले देखाउँछ ।

उत्तरी क्षेत्रका ११ गाविस तथा मुगु र हुम्लालाई सेवा दिँदै आएको कोल्टी प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र विगत डेढ वर्षदेखि नै डाक्टरविहीन थियो । लामो समयसम्म डाक्टर नहुँदा यहाँका सेवाग्राहीलाई मर्का परेको थियो । विभागले माघको तेस्रो साता मात्रै डाक्टर कमलप्रसाद न्यौपानेलाई पठाएको खबर आएको छ ।

सिनियर अहेव दीपक शाहका विचारमा गर्भवती र सुत्केरीले समयमा जाँच गराउनुपर्छ भन्ने चेतना छैन । यो अवस्थामा कडा परिश्रम गर्ने र पोषणयुक्त खानाको अभावमा पनि जोखिम बन्दै गएको छ । प्रायः घरमै बच्चा जन्माउने महिलाको मृत्यु हुने गरेको छ । जटिल समस्या देखिएमा आर्थिक अवस्था कमजोर भएकाले टाढा लान नसक्ने र घरमै सुत्केरी गराउँदा समस्यामा पर्ने गरेका छन् ।

skf/6

ग्लोबल आइएमईको भवन शिलान्यास

नयाँ वर्षको अवसर पारेर ग्लोबल आइएमई बैंकको कर्पोरेट अफिसका लागि नयाँ भवनको शिलान्यास गरिएको छ । काठमाडौंको कमलादीमा स्थापना गर्न लागिएको नयाँ भवनको सोमबार बैंकका अध्यक्ष चन्द्रप्रसाद ढकालले शिलान्यास गर्नुभएको हो । डेढ वर्षभित्र पहिलो चरणको निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने लक्ष्यसहित भवनको शिलान्यास गरिएको हो ।

निजी क्षेत्रका व्यावसायिक बैंकहरूमा सर्वाधिक शाखा सञ्जाल भएको ग्लोबल आइएमई बैंकको ०७० चैत्रमसान्तसम्म कुल निक्षेप ५० अर्ब, कर्जा लगानी ४१ अर्ब, शाखा ८८, एटिएम ८०, शाखारहित बैंकिङ सेवा २३ र विभिन्न ठाँउमा गरी ८ वटा एक्सटेन्सन काउन्टर सञ्चालनमा छन् । केही दिनअघि मात्र ग्लोबल आइएमई बैंक र कमर्ज एन्ड ट्रस्ट बैंक नेपालबीच मर्जर सम्पन्न भएको थियो ।

नेपाल लाइफको अशक्तता दाबी भुक्तानी

नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीले दुर्घटनामा परी गम्भीर घाइते भई सम्पूर्ण शरीर पारालाइसिस भएका बिमित वासुदेव डल्लाकोटीलाई अशक्तता दाबीबापत ६ लाख रूपैयाँ भुक्तानी प्रदान गरेको छ ।

उक्त दाबी रकम कम्पनीका दाबी विभागप्रमुख कमल पन्थीले बिमितको घरमा पुगी प्रदान गरेको कम्पनीले जनाएको छ । वीरेन्द्रनगर गाविस-४, चितवननिवासी बिमित डल्लाकोटीले बिमांक ५ लाख रूपैयाँको वैदेशिक रोजगार म्यादी जीवन बिमा गरी दुबई गएको वेला दुर्घटनामा परेका थिए ।

सिद्धार्थ डेभलपमेन्ट बैंकको सहयोग

सिद्धार्थ डेभलपमेन्ट बैंकले ललितपुरको नख्खुस्थित हाइल्यान्ड इंग्लिस स्कुलमा कक्षा एकदेखि कक्षा १० सम्ममा अध्ययनरत बालछहारीको संरक्षणमा रहेका २५ टुहुरा बालबालिकालाई शैक्षिक वर्ष ०७१/०७२ का लागि २ जोर स्कुल ड्रेस प्रदान गरेको छ ।

संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वअन्तर्गत वितरण गरिएका ड्रेस बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत महेश शर्मा ढकालले हस्तान्तरण गरेका थिए । कार्यक्रममा ढकालले बालछहारीका सञ्चालक समिति सदस्यलाई टुहुरा बालबच्चाप्रति देखाएको सद्भावको सराहना गरेका थिए । बालछहारीका सञ्चालक समिति उपाध्यक्ष सुधा थापाले बैंकले बालसंस्थामा रहेका सबै बच्चालाई शैक्षिक स्कुल ड्रेस उपलब्ध गराएकोमा धन्यवाद व्यक्त गरेका थिए ।

सिटिजन्स बैंकको सम्मान

सिटिजन्स बैंक इन्टरनेसनलका अध्यक्ष प्रदीपजंग पाण्डे उद्योग वाणिज्य महासंघ अध्यक्षमा निर्वाचित भएकोमा सम्मान गरिएको छ । सम्मान कार्यक्रममा बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत राजनसिंह भण्डारीले पाण्डेको कार्यकालको सफलताको शुभकामना दिएका थिए । बैंक अध्यक्ष पाण्डेले सबैको सहयोगमा उद्योग वाणिज्य महासंघको अध्यक्षमा निर्वाचित भएको बताउँदै मुलुकको बैंकिङ क्षेत्र तथा आर्थिक विकासमा मुख्य ध्यान दिइने बताए ।

सेवा बैंकले हकप्रद सेयर जारी गर्ने

सेवा विकास बैंक बुटवलको बुधबार सम्पन्न विशेष साधारणसभाले ५:१ को अनुपातमा हकप्रद सेयर जारी गर्ने प्रस्ताव सर्वसम्मत पारित गरेको छ । विशेष साधारणसभाले वाणिज्य बैंकसँग मर्जरको अनुमति दिँदै हकप्रद तथा बोनस सेयर जारी गरी राष्ट्रिय स्तरको विकास बैंकमा स्तरोन्नति प्रक्रिया अगाडि बढाउने निर्णय गरेको छ ।

सञ्चालक समिति अध्यक्ष भीमप्रसाद तुलाचनको अध्यक्षतामा बसेको कार्यक्रममा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत महेशप्रसाद काफ्लेले बैंकले ०७० चैत मसान्तसम्म २ अर्ब ९० करोड निक्षेप, २ अर्ब ५२ करोड कर्जा लगानी तथा ८ करोडभन्दा बढी मुनाफा आर्जन गरेको जानकारी दिए ।

बैंकको चुक्ता तथा जारी पुँजी २५ करोड ७६ लाख रहेको छ भने यसका १० जिल्ला कार्यक्षेत्रअन्तर्गत १० वटा शाखा कार्यालय तथा ७ वटा एटिएम काउन्टर छन् ।

पश्चिमाञ्चलको १५ प्रतिशत बोनस सेयर

पश्चिमाञ्चल फाइनान्स कम्पनीले आव ०६९/७० को सञ्चालन मुनाफाबाट सेयरधनीलाई १५ प्रतिशत बोनस सेयर प्रदान गर्ने भएको छ ।कम्पनीको बुटवलमा सम्पन्न १८औं वार्षिक साधारणसभाले बोनस सेयर प्रदान गर्ने निर्णय गरेको हो । अधिकृत पुँजी ३० करोड रहेको कम्पनीको बोनस सेयर प्रदान गरेपछि जारी तथा चुक्ता पुँजी २७ करोड ९ लाख पुग्नेछ । साधारणसभामा कम्पनीको वार्षिक प्रतिवेदन अध्यक्ष ई. दीपककुमार श्रेष्ठले प्रस्तुत गरेको कम्पनीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तीर्थ पौडेलले जानकारी दिए ।

कम्पनीले आव ०६९/७० मा २ अर्ब ५० करोड निक्षेप संकलन तथा २ अर्ब २१ करोड कर्जा प्रवाह गरी ३२ करोड २४ लाख आम्दानी र २५ करोड ३१ लाख खर्च गरी ४ करोड ३६ लाख सञ्चालन मुनाफा आर्जन गरेको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत पौडेलले बताए ।

सिनर्जीको शाखा दाङमा

बुटवलमा केन्द्रीय कार्यालय रहेको सिनर्जी फाइनान्सले १२औं शाखाको रूपमा घोराहीमा शाखा विस्तार गरेको हो । सोमबार फाइनान्सका अध्यक्ष रामशान्त श्रेष्ठले शाखा उद्घाटन गरेका हुन् । शाखा उद्घाटन गर्ने क्रममा अध्यक्ष श्रेष्ठले तीनवटा वित्तीय संस्था मर्ज भएर बनेको सिनर्जीले शाखा विस्तारको क्रमलाई जारी राख्दै ग्रामीणमुखी वित्तीय सेवालाई प्राथमिकता दिँदै अघि बढ्ने बताए ।

क्यासिनोलाई...

अवैध भइसकेका थिए । अवैध क्यासिनोलाई पैसा पाउनासाथ वैद्य बनाउन पर्यटनमन्त्री जुटेपछि आउँदा दिनमा क्यासिनो सरकारको नीति, नियम अनुसार चल्लान त ?

ठूला नेतालाई...

आयोगकी नामी पिन्लेले वक्तव्य निकाली सकेकी छिन् भन्ने 'दिगो समाधान गर, हाम्रो समर्थन छ' भनेर सात्वना प्रकट गरेकी छिन् । गम्भीर अमानवीय अपराधमा 'क्षमादान' चिन्ताको विषय हो भन्ने राष्ट्रसंघीय आवाजले जनयुद्धकालीन हत्याहरूमा अन्तर्राष्ट्रिय समुदाय अगाडि आएको देखिन्छ ।

अब हेर्नु छ, सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग कसरी गठन हुन्छ र यो आयोगले जनयुद्धकालीन अमानवीय घटनालाई एमाओवादीले भनेजस्तो 'आममाफी' कसरी सम्भव होला र ? सत्तारूढ कांग्रेस र एमाले एमाओवादीसँग जबर्जस्त टक्कर लिने मुडमा पुगेका छन् भने एमाओवादी विद्रोही नेकपा-माओवादीसँग मिलेर सडक आन्दोलन गर्ने र सुशील सरकारलाई सिंहदरबारबाट खगारेर 'द हेग' उभ्याउने राणनीतिमा देखिन्छ ।

कांग्रेस, एमाले र एमाओवादी ठूला दल हुन् र यिनमा सहमति नभएपछि संविधान बन्न सक्दैन । 'द हेग'मा तान्ने एक दोस्राप्रतिको अविश्वासले संविधानसभा खोक्रो हुन पुगेको छ र सबै आश्चर्यमा परे भन्न थालेका छन्- अब संविधान बन्दैन ।

गोरखा फुजेलका कृष्णप्रसाद अधिकारी काण्डमा अदालत पुग्ना साथ जनयुद्धकालीन अपराधहरू ताजा हुन पुगेका छन् । एमाओवादी र नकेपा-माओवादीबीचको मतभिन्नता यही काण्डले निकटतामा आएको छ भने जनयुद्धकालीन मुद्दाहरू आममाफी गर्न तयार नभएसम्म एमाओवादीले 'कुरै नगर्ने' भनेर संविधान निर्माणका सबै प्रक्रिया बहिष्कार गर्न थालेको छ । कांग्रेस, एमाले तथा एमाओवादीबीच नाटकीय एकता भएन भने दोस्रो संविधानसभा अहिले नै तुहियो भन्दा फरक पर्दैन ।

अब ०४७को...

त्यसपछि संविधानसभालाई देखाउने दाँत भन्दै ०४७ सालको संविधान ब्यूँताउने षड्यन्त्र भइरहेको विद्रोही वैद्यवादीहरूको आरोप छ । यसैबीच जनयुद्ध कालीन मुद्दामा फसाउन लागेको भनेर एमाओवादी र नेकपा-माओवादीबीच संयुक्त रणनीतिक छलफल सुरू भएको छ ।

लोकसेवाले...

राजनीतिक गन्ध लुकेको छ । गृहसचिव र आईजीपीले सिफारिस गरिसकेपछि सोही सिफारिसका आधार बढुवा गर्न सरकार बाध्य हुने भएपछि गृहमन्त्री र सरकारले त्यसमा चलखेल गर्न नपाउने भएका हुनाले राम्रा मान्छेभन्दा हाम्रा मान्छे छुट्ने डरले प्रहरी नियमावली संशोधन गर्न लोकसेवा आयोगलाई दाबाब दिइँदै आएको हो ।

अहिले गृहमन्त्रालयले अब प्रहरी नियमावली नै मन्त्रिपरिषद्बाट संशोधन गरेर राम्रा मान्छेभन्दा पनि हाम्रालाई बढुवा गर्ने तरखरमा गृहमन्त्री गौतम लागेका छन् । केही दिन पहिला गृहमन्त्रीले एक सार्वजनिक कार्यक्रममै उद्घोष गरेका थिए, लोकसेवा आयोगले सरकारलाई सहयोग गरेन, अब म मन्त्रिपरिषदबाटै नियमावली संशोधन गराएरै भए पनि एआईजीहरूको बढुवा गर्दछु । गृहमन्त्रीको यस्तो अभिव्यक्तिले गर्दा उनी राम्रा मान्छेलाई भन्दा आफ्नो पार्टीलाई आर्थिक सहयोग गर्ने र आफू अनुकुलको कार्य गर्ने एआईजी खोजिरहेका छन् भन्दा फरक पर्दैन । नयाँ नियमावलीले बढुवा समितिलाई ७ अंक मात्र दिन सक्ने प्रावधान राखेको हुनाले आफूले रोजेका व्यक्ति बढुवा हुन नसक्ने भएपछि गृहमन्त्री बरबराउन थालेका छन् ।

मत किनेर...

आफ्नो पार्टीको भातृ संगठन प्रेस चौतारी नेपाल समर्थकहरूको भेला भएका मुलुकभरका प्रेस चौतारीका सदस्यहरूको भेलाबाट डा.महेन्द्र विष्टलाई नेपाल पत्रकार महासंघको अध्यक्षमा उठाउने घोषणा गरेका छन् । कुनै पनि व्यसायिक संगठनलाई पार्टीको भातृ संगठन बनाउन नहुने बाहिरी आवाज उठाउँदै आएका खनालले पत्रकारहरूको भेलामा पुगेर सरकारको नेतृत्वकर्ता पार्टीलाई मत किनेको आरोप मात्र लगाएनन्, एमाओवादीबाट विभाजित भएर गठन भएको नेकपा-माओवादीलाई म तबचेको आरोप समेत लगाएका हुनाले अध्यक्ष खनाल अहिले पनि नेकपा एमालेको संसदीय दलको चुनावमा हारको पीडा नगएको प्रष्ट हुन्छ । सोही कार्यक्रममा बोल्दै एमाले प्रचारविभाग प्रमुख प्रदीप ज्ञवालीले नेपाल पत्रकार महासंघको चुनावमा जसरी भएपनि चुनावी परिणाम प्रेस चौतारीले हात पार्नुपर्ने बताउँदै अध्यक्षबाहेक अन्य सबैपदको उम्मेदवारको चयनमा एजेन्डा मिल्ने संगठनहरूसग तालमेल गर्न निर्देशन दिएका थिए । यसरी एउटा राजनीतिक पार्टीप्रति बफादार व्यक्तिले पत्रकार संघको चुनाव जितेमा उसले सम्पूर्ण पत्रकारहरूको होइन राजनीतिक पार्टी र आफ्नो भातृ संगठनको हित हेर्ने भएको हुनाले त्यस्ता व्यक्तिहरूबाट व्यवसायिक पत्रकारहरूको हकहित सुरक्षित होला त ?

दलहरूद्वारा...

यस पटक २७ दिनमै संसद नियमावली बनेपछि संविधानसभाले जुन गति लिने आशा गरिएको थियो त्यो हुँदैभएन । ठूला भनिएका दलहरू कांग्रेस, एमाले, एमाओवादीको ध्यान संविधान निर्माणमा गएको देखिएन । अहिले पनि उनीहरू संविधान निर्माणमा केन्द्रित रहेका छैनन् । पहिला नै संविधानसभाको अधिवेशन कसले आव्हान गर्ने र संविधान निर्माण भएपछि त्यसलाई कसले प्रमाणित गर्ने भन्ने सामान्य विषयमा समेत दलहरूले धेरै समय खर्चेर विवाद सिर्जना गरे ।

संविधानसभाको निर्वाचन संविधान निर्माण गर्नका लागि गरिएको भएपनि दलहरू सत्ताको भागवण्डामै अलमलिएर भागवण्डाका आधारमा सत्ताको बाँडफाँड गर्ने प्रयास गरेका हुनाले तोकिएको समय अर्थात् एक वर्षभित्रमा संविधान निर्माण गर्ने कार्यलाई थाँती राखिएको र सत्ताकै पेरिफेरिमा दलहरू घुमिरहेका हुनाले फेरि पनि एक वर्षभित्रमा संविधान निर्माण हुन सक्नेमा आशंका उब्जिएको छ । दलहरूले ६ महिनभित्रमा गर्ने भनिएको स्थानीय निकायको निर्वाचनसम्म गर्न नसकेका र जनतालाई ढाँटेका हुनाले संविधान निर्माण पनि त्यस्तो हुने हो कि भन्ने प्रश्न समेत उठ्न थालेको छ । यसरी आफ्नै प्रतिबद्धता उल्लंघन गर्दै जाने हो भने दलहरू माथि जनताको आक्रोश बढ्ने सम्भावना बढेर गएको छ ।

ओली आउँदा...

ओली भावी अध्यक्ष भनेर गृहमन्त्री वामदेव गौतमले घोषणा गरिसकेका छन् । तर माधव नेपाल एमालेभित्र अतिवादीको प्रभाव बढेकाले सही नेतृतव दिन आफू तयार रहेको बताइरहेका छन् । एमालेका प्रभावशाली नेताहरू भन्छन्, केपी ओलीबाट हार खाने पालो अब माधव नेपालको ।

उच्चस्तरीय...

सभापति चुन्न सकेको छैन ।

केही समयअघि मुख्य तीन दलले उच्चस्तरीय राजनीतिक समिति बनाउने निर्णय गरेका थिए । तत्कालिन प्रधानन्यायाधीश खिलराज रेग्मी नेतृत्वको सरकार गठन हुँदा उच्चस्तरीय राजनीतिक समिति गठन भएको र त्यही समितिले राजनीतिक मुद्दामा निर्णय गर्ने गरेको थियो । संविधानसभाको दोस्रो निर्वाचनपछि समीकरण फेरिएको भन्दै कांग्रेस-एमालेले त्यस्तो समितिको आवश्यकता नभएको बताउँदै आएको भएपनि एमाओवादीले सरकारलाई आफ्नो नियन्त्रणमा राख्नका लागि उच्चस्तरीय राजनीतिक समितिको माग गरिरहेको छ । यसरी उच्चस्तरीय राजनीतिक समिति बनाउनु भनेको सुशील कोइराला नेतृत्वको सरकारलाई आफ्नो कब्जामा लिने उद्देश्य मात्र हो ।

वातावरणको प्रदुषण हटाउन जगदम्बाले पहल गर्ने

बारा । सिमरा कारीडोरमा अवस्थित जगदम्बा स्टील फैक्ट्रीले प्रदुषण रहित वातावरणका लागि १८ करोडको प्रदुषण मुक्त प्लान्टको निर्माण गर्ने भएको छ । केहि दिन अगाडि जगदम्बा स्टील फैक्ट्रीले वरपरका मानव बस्तीमा धुलो धुवा र फलाम का धुलो वातावरणमा फैलायो भन्दै उक्त क्षेत्रका स्थानीयवासीहरूले फैक्ट्रीको मुलगेटमा तालाबन्दी गर्दै आएका थिए । पछि फैक्ट्री संचालन गर्न र मुल गेट खोल्न फैक्ट्री व्यवस्थापन पक्ष र स्थानीयवासीको कमिटी बिच छलफल वार्ता प्रारम्भ भएको थियो । केहि दिनको छलफल पश्चात फैक्ट्री व्यवस्थापन पक्षका प्रमुख पवन अग्रवालले स्थानीयवासीको पक्षबाट खडा भएको समिति संग प्रदुषण मुक्त क्षेत्र बनाउन उक्त प्रदुषण मुक्त प्लान्ट निर्माण गर्ने भनि वचनवद्ध भई आफनो निर्णय दिएपछि बन्द रहेको जगदम्बा स्टिल फैक्ट्री संचालनमा आएको छ । उक्त प्लान्टको लागि आवश्यक पर्ने भौतिक पुर्वधार का लागि फैक्ट्री व्यवस्थापनले आवश्यक अध्ययन शुरू गरेको पनि बताईन्छ ।

देशकै पहिलो कारागार भित्र नमुना स्कुल

पर्सा । नेपाल अधिकाज्यमा पहिलो नमुना स्कुलको रूपमा वीरगंज कारागार भित्र विभिन्न अभियोगमा अभिभावक संगै कैदि जीवन बिताई रहेका बाल बालिकाहरूको पठन पाठनका लागि स्थापना एक समारोह बित समता स्कुल उद्घाटन गरिएको छ ।

मुलतः कारागार भित्र स्थापित यस स्कुलले कारागारमा विभिन्न मुद्दामा कैदिजीवन विताइरहेका कैदिवन्दीहरूको छोराछोरी कारागार बाट बाहिर पढनु पर्ने व्याध्यतालाई समाप्त गरेको छ । अब कैदिका छोराछोरी आफनै आमाबाबासंग संगै रहेर कारागार भित्र स्थापना गरेको समता स्कुलमा अध्यन गर्न पाउने भएका छन् । शुद्ध समाजिक सेवाको अवधारणा राख्दै समता शिक्षा निकेतनको सहयोगमा १५ लाखको लागत लगानीमा स्थापित भएको सो स्कुलमा ३ सय भन्दा बढी केटाकेटीलाई शिक्षा दिने रहेको छ । उक्त समता स्कुलको भौतिक निर्माण अन्तर्गत कक्षा कोठा ६ वटा निर्माण भएको र प्रँरम्भमा सो स्कुलमा नर्सरी देखि ५ कक्षा सम्मको पठन पाठन अग्रेजी माध्यम बाट हुने कुरा संस्थापक उत्तम सञ्जेलले बताउनुभयो । वीरगंज कारागारभित्र निर्मित नमुनाको रूपमा पहिलो समता स्कुलका लागि उद्योगपति डा. उपेन्द्र महत्तोले आर्थिक सहयोग जुटाउनु भएको छ भने स्कुलका लागि यस वर्षका लागि शैक्षिक सामाग्री किताब कापि र पोशाक खर्च चर्चित हास्यव्यङ्ग कलाकार महजोडी मदन कृष्ण श्रेष्ठ र हरिवंश आचार्यले व्यवस्था गर्नु हुने भएको छ । स्कुल भवनको उद्घाटन समारोहमा पर्साका प्रमुख जिल्ला अधिकारी कैलाश कुमार वजिमय,एस.एस.पी. सर्वेन्द्र खनाल,कारागारका प्रमुख धिरज मरासनी लगायत कैदी बन्दीहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

–कुसुम श्रेष्ठ

हिन्दूधर्म विश्वमै महान् : पूर्वराजा

सुनसरी । पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र शाहले हिन्दूधर्म विश्वमै उदार र महान् रहेको बताएका छन् । सुनसरीको चतरामा सञ्चालन भइरहेको महाकुम्भमेलामा शाही स्नान गर्न मंगलबार आएका उनले धर्मले राष्ट्र, समाज एवं सामाजिक भाव तथा राष्ट्रिय आस्था र आवश्यकतालाई उजागर गर्ने बताए ।

राष्ट्रको अखण्डता, एकता, सहिष्णुता तथा सामाजिक सद्भावलाई वृद्धि गर्न पनि सहयोग गर्ने उनको भनाइ थियो । कार्यक्रममा पूर्वराजाले पानसमा दीप बालेर कार्यक्रम उद्घाटन गरेका थिए । त्यस अवसरमा उनलाई सम्मान पनि गरिएको थियो । सम्मानपछि पूर्वराजाले सप्तकोसीमा स्नान गरेका

थिए । उनले नुहाएर कोसीको जललाई पिण्डेश्वर पुगेर चढाएका थिए । साथै, धरान-१५ मा बनेको एक गुम्बाको उद्घाटन गर्दै एक लाख रूपैयाँ चन्दासमेत दिए । उनले कुम्भ मेलाका लागि पनि एक लाख रूपैयाँ आयोजक समितिलाई दिएका थिए ।

१७ चैतदेखि सुरू भएको एकमहिने महाकुम्भका तीनवटा शाही स्नानमध्ये दोस्रो शाही स्नान परेको हुँदा अघिल्ला दिनको तुलनामा मंगलबार भक्तजनको भीड अत्यधिक थियो । चतरामा मंगलबार नै पुगेका पर्यटनमन्त्री भीमप्रसाद आचार्यले महाकुम्भका लागि सरकारले थप ५० लाख रूपैयाँ छुट्याएको र सो रकम स्थानीय मठहरूलाई बाँडेर दिने आश्वासन दिएका थिए । सरकारले यसअघि पनि महाकुम्भका लागि ५० लाख सहयोग गरेको थियो । कुम्भ नुहाएमा मनोकांक्षा पूर्ण हुने विश्वास राखिन्छ । भारतको चार ठाउँमा मात्र गर्ने गरिएको कुम्भको नेपालमा यो दोस्रो शृंखला हो । यसअघि ०५९ सालमा पहिलो कुम्भमेला लागेको थियो भने ०६४ मा अर्धकुम्भ मेला लागेको थियो ।

प्रचण्ड दंगल हेरेर दंग

काठमाडौं । कांग्रेस, एमालेसँगको सर्वदलीय वार्ता बहिष्कार गरेर सिरहा पुगेका प्रचण्डले मंगलबार पहलमनी 'दंगल' को उद्घाटन गरे र सिरहाका केशवदार वैरागी र भारतका धरमवीर सिंहबीचको 'दंगल' कुस्ती हेरेर दंग परे । संविधान लेख्न अघि सर्नुपर्ने र विवाद मिलाउन राजनीति समितिको नेतृत्व लिनु पर्ने बेलामा प्रचण्ड हामीलाई हत्याको आरोपमा फसाउन खोज्ने भनेर घुर्की, चेतावनी दिंदै 'अब संविधान बन्दैन' भन्न थालेका छन् । सरकारले द्वन्द्वकालका मुद्दा फिर्ता नलिए अनिष्टि हुन्छ भन्दै एमाओवादी पंक्तिलाई सकड आन्दोलन गर्ने आदेश दिन पुगेका छन् ।

प्रचण्डको चेतावनीबाट कांग्रेस, एमाले तर्सन्छन्, तर्सदैनन्, मुद्दा फिर्ता लिन्छन् लिंदैनन् आम चासोको विषय बनेको छ । अधिकारकर्मीहरू कांग्रेस, एमालेलाई फिर्ता लिनु हुन्न भनेर सन्काउन थालेका छ ।

महाकुम्भ मेला !! महाकुम्भ मेला !!!

श्री परमात्मने नमः

बाह्र बर्षे पिण्डेश्वर पूर्ण महाकुम्भ मेलामा सहभागी बनौं ।
आफ्नो देशको माटो, धर्म र सँस्कृतिलाई विश्व सामु चिनाऔं ।

राष्ट्रियता, राष्ट्रिय एकता, अखण्डता, सहिष्णुता र सद्भावको संरक्षण एवं संवर्द्धन गर्दै आन्तरिक पर्यटनको प्रवर्द्धन र नेपाल र नेपालीको विशिष्ट पहिचान दर्शाउन २०७० चैत्र १७ देखि २०७१ बैशाख १९ सम्म बराहक्षेत्रको चतराधाम सुनसरीमा आयोजना हुनगइरहेको पूर्ण महाकुम्भ मेलामा सहभागी भई अक्षय पुण्य आर्जन गरौं ।

कुम्भ महास्नानका विशेष दिनहरु

- कुम्भ प्रारम्भ महास्नान : २०७० चैत्र १७ गते (चैत्र शुक्ल प्रतिपदा)
- प्रथम कुम्भ महास्नान : २०७० चैत्र २१ गते (चैत्र शुक्ल पंचमी)
- द्वितीय कुम्भ महास्नान: २०७१ बैशाख २ गते (चैत्र पूर्णीमा)
- तृतीय कुम्भ महास्नान: २०७१ बैशाख १६ गते (माताातीर्थ औंशी)
- चतुर्थ कुम्भ समापन महास्थान: २०७१ बैशाख १९ गते (अक्षय तृतीया)

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग

सम्पादक/प्रकाशक : देवेन्द्र चुडाल, कार्यालय : बुद्धनगर, फोन : ४७८०२९५ मो. : ९८४१२५४८८५, काठमाडौं, कानूनी सल्लाहकार : त्रिलोकबहादुर चन्द, मो.९८४१२५९६९९,बजार व्यवस्थापक : गोकुल दुलाल (९८४९७८४४५५) मुद्रण : सुनगाभा प्रिन्टिङ प्रेस, बागबजार